

**VOORLICHTING & ADVIESCOMMISSIE
VOOR DE WONINGBOUW BARENDRECHT**

**WOONKWALITEITONDERZOEK 2010
ONDER SENIOREN IN BARENDRECHT**

Voorwoord

Voor u ligt het rapport van het Woonkwaliteitonderzoek onder senioren dat de Voorlichting- en Advies Commissie voor de woningbouw in Barendrecht (VAC Barendrecht) in maart 2010 heeft verricht. De VAC Barendrecht beoordeelt ontwerptekeningen van huur- en koopwoningen op gebruikskwaliteit en geeft onafhankelijke adviezen voor verbetering.

De gemeente Barendrecht heeft in de Woonvisie 2006-2015 een doelstelling van 500 levensloopbestendige woningen voor heel Barendrecht-Centrum vastgesteld. In de plannen van de Centrumontwikkeling van Barendrecht staan zorg- en seniorenwoningen bovenaan het wensenlijstje.

Bij het onderzoek van de VAC Barendrecht stond de volgende vraag centraal:

Hoe moet de binnenkant van uw ideale (senioren)woning er uit zien en waarvoor heeft u extra ruimte of speciale technische voorzieningen nodig?

Het onderzoek is uitgevoerd op initiatief en in eigen beheer van VAC Barendrecht, in samenwerking met de gemeente Barendrecht.

Op basis van de uitkomsten van het onderzoek wil de VAC Barendrecht met de gemeente, opdrachtgevers, projectontwikkelaars en architecten bespreken hoe - vanaf een eerste bouwtekening - met de wensen van senioren rekening gehouden kan worden. Bij het beoordelen van nieuwe bouwtekeningen zal de VAC Barendrecht de uitkomsten van dit onderzoek als extra richtlijn meenemen.

VAC Barendrecht bedankt iedereen die heeft meegewerkt aan dit onderzoek. In het bijzonder de senioren die bereid waren hun tijd beschikbaar te stellen voor het invullen en insturen van de vragenlijst. Ook de heren Meerkerk en Mes van bouwonderneming Stout uit Hardinxveld-Giessendam willen wij van harte bedanken voor hun vrijwillige medewerking. Zij maakten op basis van de onderzoeksresultaten plattegronden van de ideale seniorenwoning. Ons VAC-lid Mo.Sharif willen wij ten slotte bedanken voor het maken van de 3D-tekening zoals te zien op de voorkant van dit rapport.

Barendrecht, september 2010

Mw.I.Plomp
Secretaris VAC Barendrecht

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Inhoudsopgave	4
Samenvatting.....	5
1. Inleiding	6
1.1 Onderzoeksvraag.....	6
1.2 Onderzoeksopzet.....	6
2. Onderzoeksresultaten	7
2.1 Algemene kenmerken respondenten	7
2.2 De huidige woning van senioren.....	8
2.3 Woonwensen voor nieuwe woning	9
2.4 Woonomgeving	14
3. Aanbevelingen.....	16
3.1 De ‘ideale’ seniorenwoning	16
3.2 De woonomgeving	22
4. Conclusie: de ‘ideale’ woning.....	23
Woning 1: Gelijkvloerse tussenwoning (83.1m ²)	23
Woning 2: Gelijkvloerse tussenwoning (72,7m ²)	25
Woning 3: Gelijkvloerse hoekwoning (73.1m ²).....	27
Overzicht bijlagen	30
Bijlage 1: Vragenlijst met resultaten in percentages	32
Bijlage 2: Geraadpleegde informatiebronnen.....	44
Bijlage 3: Begrippenlijst.....	46

Samenvatting

De resultaten uit het onderzoek dat de Stichting Welzijn Ouderen Barendrecht (SWOB) in 2007 deed, waren voor de VAC Barendrecht aanleiding om de ideale woning voor senioren in Barendrecht verder te onderzoeken. In het onderzoek van de SWOB is in kaart gebracht in hoeverre senioren in Barendrecht geneigd zijn te verhuizen, hoeveel woningen er voor senioren gebouwd moeten worden en wat de gewenste woonlocaties zijn.

Door middel van een vragenlijst heeft de VAC Barendrecht senioren op detailniveau gevraagd naar de gewenste indeling van de woning en welke voorzieningen in de woonomgeving gewenst zijn. In maart 2010 zijn 715 senioren in Barendrecht uitgenodigd om mee te doen met het woonkwaliteitonderzoek. Dat vragen over de ideale woning onder senioren leven, bleek uit het aantal reacties. Een derde van de toegezonden vragenlijsten kwam ingevuld terug.

De antwoorden waren zeer divers. Na verwerking van alle vragenlijsten hebben we een goed en gedetailleerd beeld gekregen hoe de ideale woning voor senioren er uit moet zien. Een gelijkvloerse woning in een appartementengebouw van 4 verdiepingen met lift heeft de voorkeur. Men wil in het algemeen wonen in een ruime woning, met brede deuren, een grote, lichte woonkamer met elektrisch bedienbare zonwering, 2 slaapkamers en veel opbergruimte. Men wenst een groene, rustige omgeving en vrij uitzicht. De omgeving moet veilig zijn en de voorzieningen dichtbij.

Bij de algemene opmerkingen gaven de respondenten aan dat geld een belangrijke rol speelt. Men beseft dat er een prijskaartje zit aan de meeste wensen. Wij gaan ervan uit dat wanneer er vanaf het begin rekening wordt gehouden met woonwensen van senioren de woning niet duurder hoeft te zijn. Op basis van de resultaten zijn plattegronden van een ideale woning gemaakt. Hierbij is rekening gehouden met het budget dat besteed kan worden.

1. Inleiding

VAC Barendrecht is al ruim 40 jaar actief in het beoordelen van tekeningen van woningen en woonomgeving op kwaliteit, veiligheid en gebruiksvriendelijkheid. Naar aanleiding van de uitkomsten van het onderzoek van de Stichting Welzijn Ouderen Barendrecht (SWOB) in 2007 en de bijgewoonde vergaderingen van de Klankbordgroep voor de Centrumontwikkeling in Barendrecht is besloten een nieuw onderzoek te houden. De verhuisgeneigdheid van senioren, de gewenste woonlocaties en het aantal te bouwen woningen voor senioren in Barendrecht zijn al eerder onderzocht en dus bekend. Dit onderzoek richt zich op de woning zelf.

1.1 Onderzoeksvraag

Dit onderzoek van de VAC Barendrecht beantwoordt de volgende vraag:

“Hoe moet de binnenkant van de ideale (senioren)woning er uit zien en is extra ruimte of zijn speciale technische voorzieningen nodig?”

Met de uitkomsten van dit onderzoek willen we aanvullende informatie verstrekken aan gemeente, architecten en projectontwikkelaars voor de te bouwen woningen voor ouderen in Barendrecht.

Voor de VAC Barendrecht is het uitvoeren van een woonkwaliteitonderzoek een belangrijke activiteit. In 1997 deed de VAC onderzoek in de woonwijk “De Driehoek” in Barendrecht en in 2000 heeft de VAC onderzoeken gehouden naar de appartementen aan de Vioolhof en de woonomgeving rond het Muziekplein. In beide onderzoeken kwam het onderwerp ‘het wonen en de woonomgeving in de directe nabijheid van winkels’ aan de orde.

1.2 Onderzoeksopzet

De VAC Barendrecht is een vrijwilligersorganisatie met 9 leden. Uit praktische overwegingen werd het onderzoek daarom in eerste instantie afstudeer- of stageopdracht aan twee Hogescholen in Rotterdam aangeboden. Na een aantal maanden van voorbereiding en intensieve begeleiding van een student is deze samenwerking door ons beëindigd.

Vervolgens is vanuit de VAC een werkgroep “WKO onder senioren” gestart met het ontwikkelen van de vragenlijst (zie bijlage 1). Daarbij is o.a. gebruik gemaakt van de publicaties van VACpunt Wonen, zoals de “Tips voor een slimme indeling van uw woning” en een woonwensenlijst.

Op verzoek van de VAC Barendrecht verstrekte de gemeente Barendrecht voor dit onderzoek vanuit de gemeentelijke basisadministratie een lijst met 7.150 adressen van 55-plussers. Op willekeurige wijze (at random) is aan 715 adressen een uitnodigingsbrief met vragenlijst toegestuurd. Het versturen van de uitnodiging om deel te nemen aan het Woonkwaliteitonderzoek Senioren is door de VAC-leden gedaan, in samenwerking met de gemeente Barendrecht.

De ingevulde vragenlijsten zijn in opdracht van de VAC Barendrecht verwerkt door het bureau Waagmaker Communicatie in Rotterdam. Zij hebben ook bij de analyse van de resultaten begeleiding gegeven aan de VAC-werkgroep. Medewerkers van Bouwonderneming Stout B.V in Hardinxveld-Giessendam toonden zich bereid om op basis van de uitkomsten van het onderzoek een plattegrond te tekenen van ‘de ideale woning’.

2. Onderzoeksresultaten

In dit hoofdstuk volgen we in grote lijnen de volgorde van de vragenlijst. Om meer inzicht te krijgen in de woonwensen van senioren zijn bij sommige vragen de antwoorden opgesplitst in twee leeftijdsgroepen: de 'jongere oudere' van 55-70 jaar, die we *medioren* noemen en de 'oudere oudere', van 71 jaar en ouder, die we *senioren* noemen.

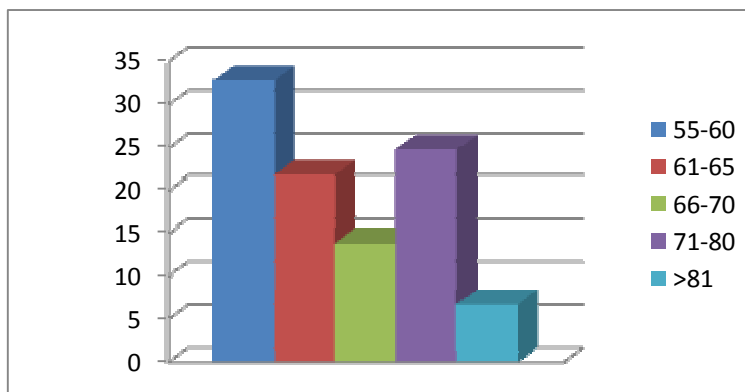
2.1 Algemene kenmerken respondenten

Van de 715 toegestuurde vragenlijsten zijn er 267 binnen de gestelde termijn teruggestuurd. Een vragenlijst was niet ingevuld. De 266 ingevulde lijsten geven een respons van 37.3%.

Van alle respondenten die de vragenlijst invulden is iets meer dan de helft (52.8%) man en 45.3% is vrouw. 1.8 % van de respondenten vulde deze vraag niet in.

Van alle 55plussers woont 29.2% alleen, 57.7% woont met 2 personen en de rest (13.1 %) woont met meer personen.

Van het aantal respondenten heeft 32.7% een leeftijd van 55 t/m 60jaar, 21.8% is 61 t/m 65 jaar, 13.9% is 66 t/m 70 jaar, 24.8% is 71-80 jaar en 6.8% is 81 jaar of ouder.

Figuur 1 - De leeftijd van de respondenten (% respondenten)

2.2 De huidige woning van senioren

2.2.1 In wat voor type huis wonen de respondenten nu?

Van de respondenten woont 29.6% in een tussenwoning, 29.2% in een appartement met lift, 18.7% heeft een hoekwoning, 12% woont in een 'Twee onder één kap-woning', 4.5% in een appartement met toegang op de begane grond, 3% in een appartement zonder lift en 3% in een vrijstaande woning. Niemand woont in een bungalow.

2.2.2 Is dit een koop- of huurwoning?

Twee personen hebben deze vraag niet ingevuld. Van de andere respondenten heeft ruim de helft (57.4%) een koopwoning en 42.7% woont in een huurwoning.

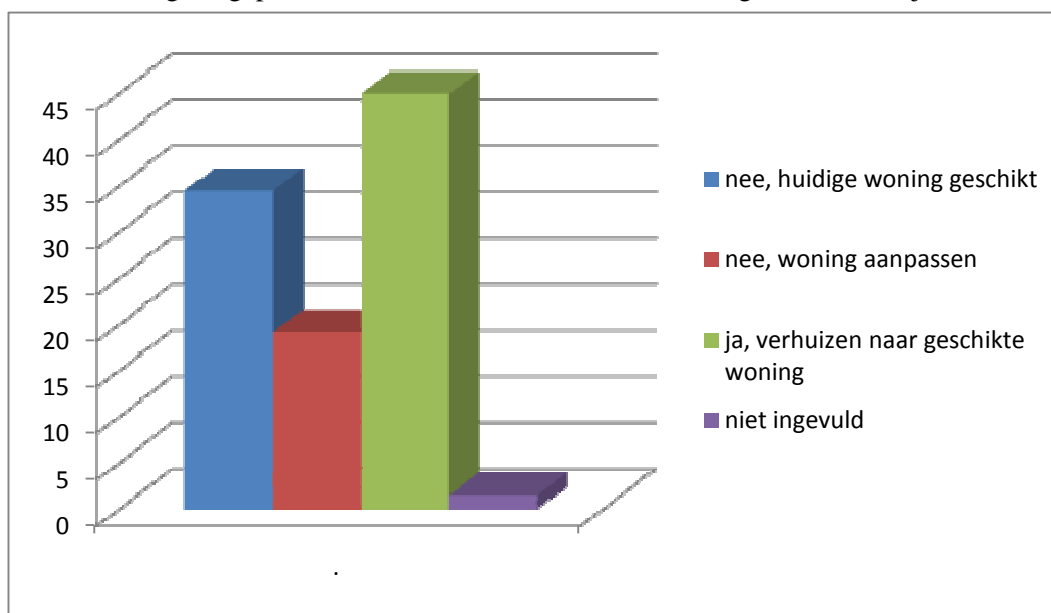
Ook bij deze vraag is gekeken naar het resultaat van de twee leeftijdsgroepen, Bijna twee derde (60.7%) van de medioren (55 t/m 70 jaar) woont in een koopwoning, van de senioren (71 jaar en ouder) is dit 50.6 %.

2.2.3 Heeft uw woning een keurmerk voor senioren?

Van de woningen van de respondenten heeft 80.9 % geen keurmerk voor senioren. Zo'n 11% gaf geen antwoord op deze vraag en iets meer dan 8 geeft aan wel een woonkeurmerk te hebben.

2.2.4 Verhuisgeneigdheid/ tevredenheid eigen woning

Hoeveel procent van de respondenten is van plan te verhuizen als men minder mobiel zou worden? Hoeveel respondenten vinden hun woning nu al geschikt? Hoeveel respondenten zijn van mening dat hun woning aangepast zou moeten worden om er zelfstandig te kunnen blijven wonen?

Figuur 2 - Gaat u verhuizen als u minder mobiel wordt? (% respondenten)

Iets minder dan de helft van de respondenten (45%) is van plan te verhuizen als hij/zij minder mobiel zou worden. Een derde van de respondenten (34.5%) vindt zijn huidige woning geschikt en een vijfde van de respondenten zou zijn huidige woning willen aanpassen (19%).

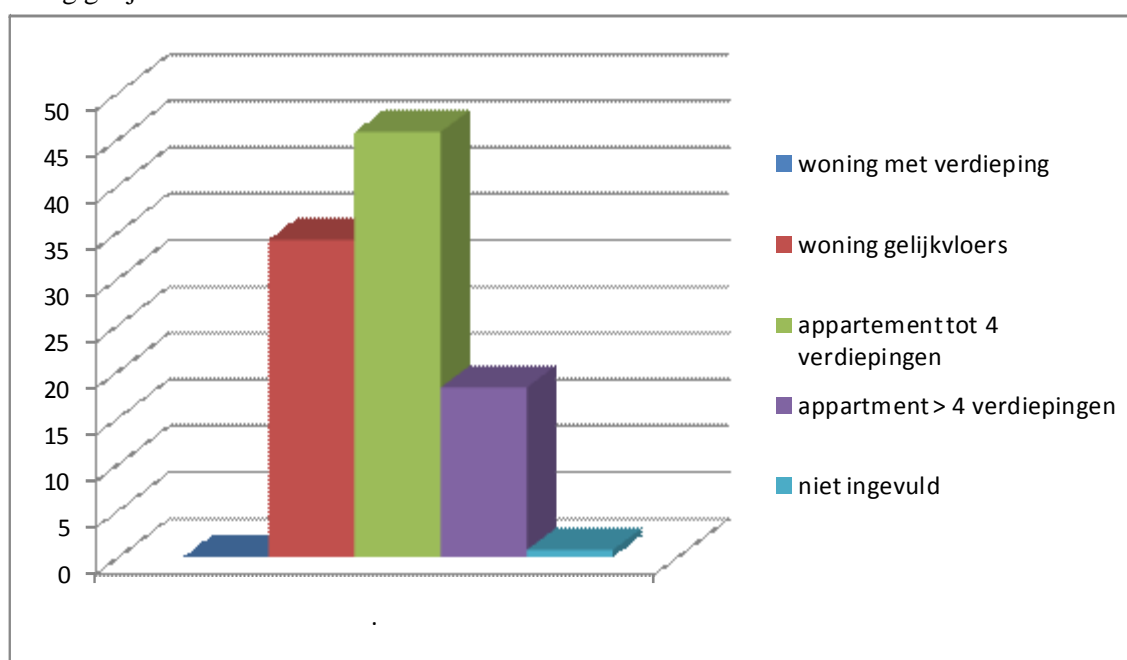
2.3 Woonwensen voor nieuwe woning

In het onderzoek is de VAC Barendrecht uitgegaan van algemeen erkende begrippen en belangrijke aandachtspunten die de gebruikskwaliteit van een woning beïnvloeden.

Bij algemene begrippen wordt gedacht aan de plaatsingsruimte van meubelen, de gebruiksruimte om iets uit een kast te pakken of de ruimte die nodig is rondom het bed, het draaien van deuren en de loopruimte in het huis. Belangrijke aandachtspunten zijn o.a. een flexibele indeling, breedte van gangen en deuren, vrij wandoppervlak, voldoende bergruimte, oriëntatie ten opzichte van de zon, lichtschakelaar aan de slotkant van iedere toegangsdeur en voldoende ventilatie.

2.3.1 Voorkeur type woning

Van de groep mensen die verhuisgeneigd is, geeft 45.8% van de respondenten de voorkeur aan een appartement in een woongebouw tot 4 verdiepingen. De tweede voorkeur 34.2% gaat uit naar een woning gelijkvloers.

Figuur 3 - Welk woningtype geniet de voorkeur? (% respondenten)

Van de groep respondenten, die bij vermindering van mobiliteit zegt te willen verhuizen naar een geschikte woning, hebben de meeste mensen een leeftijd tussen de 55 en 60 jaar (45.4%), wonen de meeste mensen in een tussenwoning (39.2%) en woont driekwart (66.4%) in een koopwoning.

2.3.2 Toegankelijkheid van de woning of woongebouw

Door een grote meerderheid wordt aangegeven dat treden en drempels naar de voordeur niet gewenst zijn. Een toegangsdeur van 85 cm werd door 48.7% als acceptabel aangegeven, 47.9% van de respondenten vindt dat niet acceptabel.

Wel noodzakelijk bij het naar binnen gaan is: een afdak tegen de regen (56.2%), het ontbreken van drempels (53.9%), buitenverlichting met sensor (63.7%) en een toegangsdeur van 90-100cm breed (50.6%). Het automatisch openen van deuren werd door 35.6% van de respondenten als noodzakelijk ingevuld en 42.7% van de respondenten vindt het noodzakelijk dat de deuren lang genoeg open blijven om tijd te hebben er met een rollator of rolstoel doorheen te gaan.

2.3.3 Gewenste indeling en inrichting van de woning

Aantal verdiepingen

Een grote meerderheid van de respondenten (87,3%) wil alle kamers gelijkvloers, 3% wil dit niet en 7,5% vindt het niet noodzakelijk. Een trap in huis is voor meer dan de helft (53.2%) van de respondenten niet aanvaardbaar. Voor een vijfde (21.4%) zou dit wel mogelijk zijn, maar alleen als er een traplift geplaatst kan worden.

De hal

Van de respondenten wil 68.9 % ruimte hebben voor een kapstok. Meer dan de helft (54.7%) vindt voldoende loopruimte niet belangrijk, maar 64% van de respondenten geeft aan dat zij ruimte in de gang willen hebben voor het ontvangen van gasten. Ruimte voor het manoeuvreren met een rollator of rolstoel is voor bijna de helft van de respondenten, 47.6%, belangrijk.

Toilet

Meer dan de helft (53.6%) van de respondenten wil het toilet op 4 - 6 m van de woonkamer, 44.6% wil het toilet dichtbij de woonkamer.(binnen 2 - 3 m.). Als het gaat om de positie ten opzichte van de slaapkamer, wil ruim tweederde (69,3%) van de respondenten het toilet op 2 - 3 m van de slaapkamer en 28,5% wil het toilet op 4-6 m van de slaapkamer.

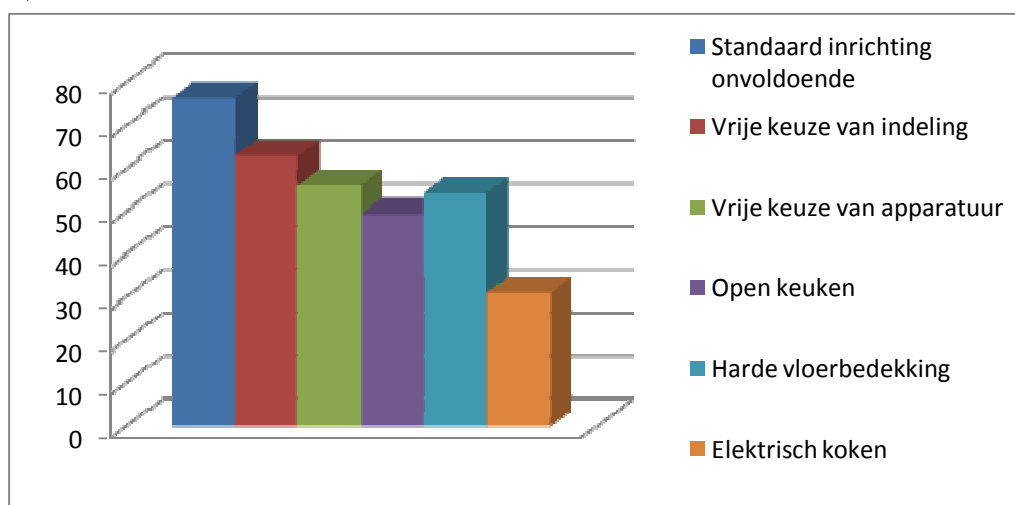
De meerderheid (61%) van de respondenten kiest voor een verhoogd toilet. De helft (49.8%) van de respondenten geeft de voorkeur aan een hangend toilet. Wandhandgrepen zijn voor 44.9% van de respondenten belangrijk. Ruim een derde (36.3%) kiest voor een hoekfontein.

De woonkamer

Bijna tweederde (65.5%) van de respondenten geeft aan dat de woonkamer groter moet zijn dan 30m². De ligging van de woonkamer op het zuiden heeft de voorkeur van twee derde (66.7%) van de respondenten. Er is een voorkeur voor grote ramen (72.3%), die gemakkelijk te bereiken zijn (80.2%). Driekwart (72.7%) van de respondenten wil geen inkijk, maar wel uitzicht (82.4%). Meer dan een derde (38.2%) kiest voor vrij wandoppervlak in de woonkamer.

De keuken

Voor driekwart (76.4%) van de respondenten is een standaard inrichting niet voldoende. Een vrije keuze van indeling van keuken is voor bijna twee derde (62.9%) belangrijk en meer dan de helft (56.2%) van de respondenten wil een vrije keuze van apparatuur. De helft (49.4%) van de respondenten kiest voor een open keuken en harde vloerbedekking (54.3%). Ruim een derde (31.1%,) kiest voor elektrisch koken.

Figuur 4 - Wensen ten aanzien van de keukeninrichting (% respondenten)

Hoofdslaapkamer

De meeste senioren (50.2%) willen de slaapkamer naast de woonkamer, via de gang bereikbaar. Ruim 16% wil de slaapkamer in directe verbinding met de woonkamer. Zo'n 12% van de respondenten wil de slaapkamer op 2 - 3 m afstand van de woonkamer en 18% op een afstand van 4 - 6 m van de woonkamer.

Ruimte voor een tweepersoonsbed is bij de meeste respondenten (81.3%) gewenst. Ook wordt door een grote meerderheid (85.4%) aangegeven, dat er loopruimte moet zijn aan beide zijden van het bed. Een vijfde (21%) van de respondenten geeft aan loopruimte te willen hebben voor een rollator. Twee derde (66.3%) wil vrij wandoppervlak voor kastruimte. Van de respondenten wil 70.0% in de slaapkamer een raam met ventilatierooster en driekwart (75.3%) van de respondenten wil een raam dat open kan.

Voor een lichtschaakelaar bij het bed kiest 80.5% van de respondenten. Een deuropener/videfoon bij het bed is door bijna een vijfde (19.1%) van de respondenten gewenst. Een telefoonaansluiting in de slaapkamer is door meer dan driekwart van de respondenten (77.5%) aangekruist, een TV-aansluiting door 67.8% en een computeraansluiting door 21.7%.

Tweede slaapkamer

Meer dan de helft (51.3%) van de respondenten geeft aan dat men twee slaapkamers naast de woonkamer, keuken en badkamer nodig heeft. Ruim een derde (33.3%) wil drie kamers, 8.6% heeft aan één slaapkamer voldoende en 5,2% van de respondenten willen er meer dan drie.

Een grote meerderheid van de respondenten wil in de tweede slaapkamer ruimte voor een bed (80.2%) en een kast (81.3%). Bijna tweederde (61.4%) wil een raam met een ventilatierooster en ruim tweederde (69.3%) wil in deze kamer een raam dat open kan. De helft (50.6%) van de respondenten wil een lichtschaakelaar bij het bed. Een telefoonaansluiting in deze slaapkamer is door 44.6% van de respondenten aangekruist, een Tv-aansluiting door eveneens 44.6% en een computeraansluiting door 40.8%.

Hobbykamer

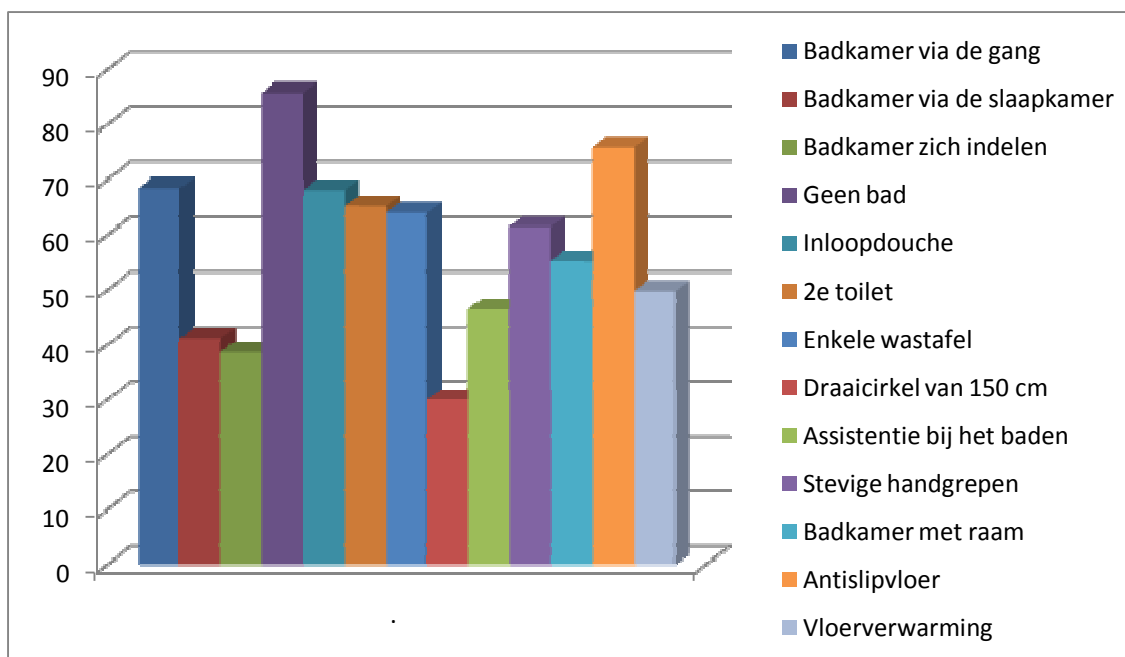
Een grote meerderheid van de respondenten (81.7%) wil in deze kamer ruimte voor een bureau/werktafel en driekwart (75.7%) wil ruimte voor een kast. Ruim de helft (53.9%) wil een raam met een ventilatierooster en tweederde (66.7%) wil een raam dat open kan in deze kamer. Een telefoonaansluiting in deze kamer is door 58.1% van de respondenten gewenst, een TV-aansluiting door 41.2% en een computeraansluiting door 66.7%.

Badkamer

Minder dan de helft (43.8%) van de respondenten wil de badkamer naast de slaapkamer en via de gang bereikbaar. Een derde (33.3%) kiest voor een badkamer in directe verbinding met de slaapkamer. Ten slotte wil 15% van de respondenten de badkamer op 2 - 3 m afstand van de slaapkamer en 4.9% op 4 - 6 m van de slaapkamer.

Meer dan een derde (38.6%) van de respondenten wil de badkamer zelf indelen. Een grote meerderheid (85.8%) wil geen bad. Meer dan twee derde (68.2%) van de respondenten kiest voor een inlopdouche en bijna twee derde kiest voor een 2^e toilet (65.2%) en een enkele wastafel (64.0%).

Voor een derde (30%) is een draaicirkel van 150 cm belangrijk. En 46.4% van de respondenten geeft aan ruimte te willen hebben voor assistentie bij het baden/douchen. Stevige muren voor het bevestigen van handgrepen is voor bijna tweederde (61.4%) belangrijk. Ruim de helft (55.1%) van de respondenten wil in de badkamer een raam dat open kan. Driekwart (76%) van de respondenten kiest voor een antislipvloer en de helft (49.8%) wil vloerverwarming.

Figuur 5 - Wensen ten aanzien van de badkamer (% respondentent)

Balkon/Terras

Een overgrote meerderheid van de respondentent (85.4%) wil een balkon of terras in de zon met privacy (63.7%) en met uitzicht op 'iets gezelligs', groen, open ruimte of winkels en marktplein. Het balkon moet gemakkelijk vanuit de woonkamer te bereiken zijn (81.3%), liefst zonder drempels (49.8%).

Inpandige berging

De meerderheid van de respondentent wil in een inpandige berging ruimte voor CV ketel/boiler (82.8%) en een aansluiting voor de wasmachine en droger (88.8%). Bovendien wordt door er ruimte gewenst voor het opbergen van gebruiksartikelen en voorraad (77.2%), het drogen van was (56.2%) en het opbergen van de strijkplank (81.3%) en de stofzuiger (82.4%). Van de respondentent vindt 82% een goede ventilatie belangrijk.

De buiten- of benedenberging

Bijna twee derde (65.5%) van de respondentent wil de berging op korte loopafstand van de woning. De ruimte moet voldoende zijn voor het opbergen van tuinmeubelen (64.8%), tenminste 2 fietsen (76%) en het stallen van een scootmobiel (28.8%). Meer dan de helft (56.2%) van de respondentent wil een oplaadpunt voor elektrische fietsen/scootmobiel. Driekwart van de respondentent (74.9%) wil een slot met politiekeurmerk en een grote meerderheid (81.7%) vindt heldere verlichting in de berging belangrijk.

Garage

In een garage wil meer dan de helft (58.8%) van de respondentent voldoende loopruimte naast de auto. Meer dan een derde (36.3%) wil extra ruimte voor fietsen. Bijna een derde (30.3%) van de respondentent kiest voor een garagedeur met loopdeur. Ruim een derde (37.1%) wil een binnendeur naar de woning met een lichtknop naast de binnendeur naar de woning. Een derde (33%) van de respondentent wil een stortbak met kraan in de garage.

2.3.4 Gewenste overige voorzieningen

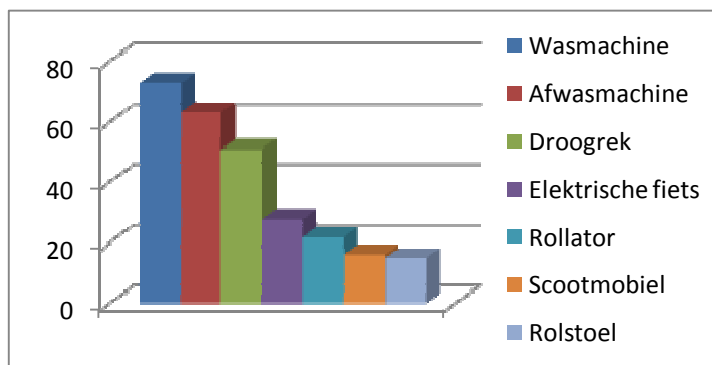
Naast de (inrichting van de) vertrekken hebben de respondenten ook hun mening gegeven over gewenste voorzieningen. Denk aan kastruimte, ruimte voor hulpmiddelen en verlichting. Hieronder de belangrijkste uitkomsten.

Kastruimte in iedere kamer

Een grote meerderheid (82.8%) wil ruimte voor kasten in iedere kamer van het huis, 10.5% van de respondenten vindt dit niet noodzakelijk en 4.1% wil dit helemaal niet.

Extra ruimte voor apparaten en hulpmiddelen

Bij de respondenten staat extra ruimte voor de wasdroger met 72.7% bovenaan. Vervolgens kiest 63.3% voor ruimte voor een afwasmachine en de helft (50.9%) van de respondenten wil ruimte voor een droogrek. Bijna een derde (27.7%) kiest voor ruimte voor een elektrische fiets, ruim een vijfde (21.7%) wil de rollator een plaats kunnen geven, 16.1% van respondenten heeft ruimte nodig voor een scootmobiel en 15% voor een rolstoel. Als aanvulling op de gegeven opties, gaven enkele respondenten ook zelf nog aan ruimte te willen voor een douchestoel, een traplift en een tillift.

Figuur 6 - Gewenste ruimte voor voorzieningen en hulpmiddelen (% respondenten)

Verlichting en andere elektrische voorzieningen

Bijna twee derde (63.3%) van de respondenten wil per ruimte naar eigen wens de hoeveelheid, plaats en hoogte van wandcontactdozen bepalen. Ruim de helft (57.3%) wil de lichtsakelaars aan de slotkant van de deuren. Bijna twee derde (60.7%) van de respondenten is geïnteresseerd in elektrische aansluitingen in een plintstelsel (domotica). Een derde (32.2%) wil loze leidingen voor later gebruik en 41.6% van de respondenten wil een speciale wandcontactdoos voor moeilijke stekkers. Ruim twee vijfde (43.8%) van de respondenten geeft voorkeur aan een videofoon in de hal en een derde (34.8%) kiest voor persoonsalarmering. Bijna driekwart vindt elektrisch bedienbare zonwering (69.3%) en inbraakbeveiliging (71.5%) belangrijk.

Ventilatie in de woning

Twee derde (67.8%) van de respondenten wil de mogelijkheid van natuurlijke ventilatie in huis. Meer dan de helft (53.6%) kiest voor mechanische ventilatie. Meer dan drie kwart (77.5%) zegt nee tegen gebalanceerde ventilatie. Een grote meerderheid (79,4%) heeft geen behoefte aan persoonlijke uitleg van systemen. De helft van de respondenten (51.3%) wil een duidelijke gebruiksaanwijzing en een contactadres voor onderhoud (51.3%).

Verwarming

Een grote meerderheid (79.8%) van de respondenten kiest voor centrale verwarming met eigen ketel. Ruim een derde (38.6%) wil vloerverwarming in de gehele woning, 11,2% wil dit alleen in de badkamer, woonkamer of keuken. Twee derde (66.7%) van de respondenten wil de verwarming per vertrek kunnen regelen. De helft (48.7%) van de respondenten wil een duidelijke gebruiksaanwijzing en een contactadres voor onderhoud (58.1%).

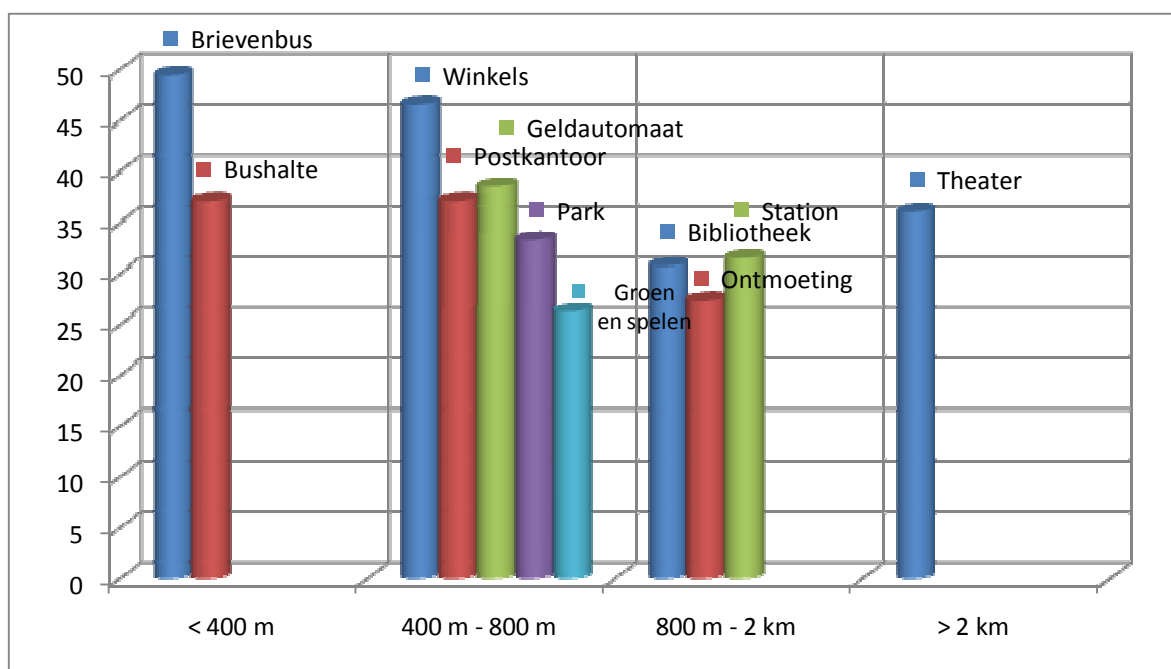
2.4 Woonomgeving

Hoewel het onderzoek zich primair richt op 'de woning', is tijdens het onderzoek aan de respondenten ook gevraagd wat hun wensen zijn ten aanzien van de woonomgeving.

2.4.1 Afstand tot wijkvoorzieningen

Aan de respondenten is gevraagd wat de gewenste afstand is van hun woning tot enkele belangrijke voorzieningen. Bij het aangeven van de gewenste afstand konden respondenten kiezen uit:

- Minder dan 400 meter van mijn woning
- Tussen 400 en 800 meter van mijn woning
- Tussen 800 meter en 2 kilometer van mijn woning
- Meer dan 2 kilometer van mijn woning

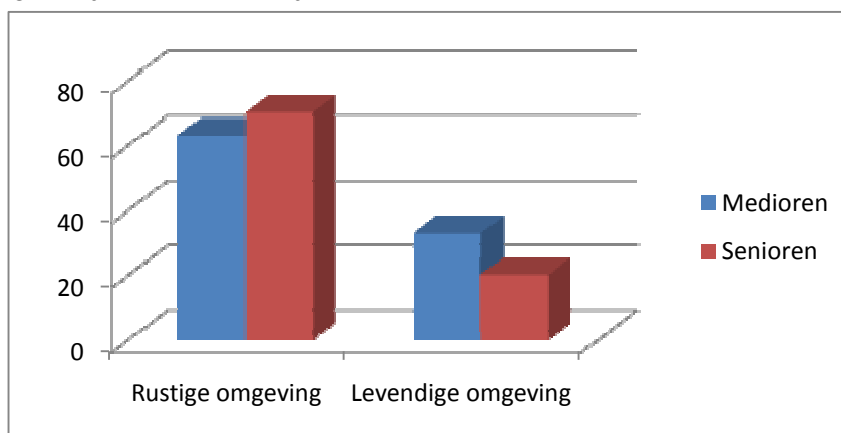
Figuur 7 - De gewenste afstand tot voorzieningen (% respondenten)

Gekeken naar de voorzieningen die de senioren dichtbij (binnen 400 meter afstand) willen hebben, scoren vooral de brievenbus (49.4%) en de bushalte of tram (37.1%) goed. De winkels (46.6%), het postkantoor (37.1%), de geldautomaat (38.6%), het park (33.3%) en groen- en speelvoorzieningen (26.2%) moeten voor een meerderheid van de respondenten binnen 800 meter bereikbaar zijn.

Voor de bibliotheek (30.7%), een ontmoetingsgelegenheid (27.3%), en het station (31.5%) kiezen de meeste respondenten voor een afstand tussen 800 meter en 2 kilometer. Bij de gewenste afstand tot het theater noemen de meeste respondenten meer dan 2 kilometer.

2.4.2 De leefomgeving

Van alle respondenten kiest bijna twee derde (65.5%) voor een rustige omgeving en 28,8% voor een levendige omgeving. Van de medioren (55 t/m 70 jaar) kiest 63,2% voor een rustige woonomgeving en bij de senioren (71 jaar en ouder) is dit 70,2%.

Figuur 8 - Willen senioren een rustige of een levendige woonomgeving?

2.4.3 Parkeermogelijkheden

Bijna de helft (48.3%) van de respondenten wil een eigen parkeerplaats en ruim de helft (54.7%) wil dit op korte afstand van de woning. Ruim een derde (38.2%) wil een parkeerplaats in een afgesloten garage. Een vijfde (19.9%) van de respondenten wil voldoende in- en uitstapruimte voor rolstoelgebruikers bij de parkeerplaats.

2.4.4 Looproutes

Bijna driekwart (74.2%) van de respondenten vindt een vlakke bestrating belangrijk. Ruim de helft (53.6%) wil een trottoir met op/afritten op de hoek van de straat. Een kwart (24.0%) wil een hellingbaan bij hoogteverschillen en een derde (33.0%) van de respondenten wil op de looproute een zitplaats voor eventuele rust tussendoor. Een grote meerderheid (83.2%) vindt goede verlichting op een looproute essentieel.

2.4.5 Veiligheid

Meer dan driekwart (79.4%) van de respondenten wil inbraakbeveiliging. En voor ruim de helft (55.4%) is een overzichtelijke woonomgeving belangrijk. Van de respondenten wil 42% camerabewaking in een woongebouw en zo'n 40% wil camerabewaking in de woonomgeving.

3. Aanbevelingen

In dit hoofdstuk doet de VAC Barendrecht aanbevelingen voor de ontwikkeling van nieuwe woningbouwprojecten. Deze aanbevelingen zijn gebaseerd op opmerkingen en suggesties van respondenten en ook op de kennis en ervaring van de VAC Barendrecht.

De VAC kijkt al decennia door de ogen van de gebruiker naar woningbouwprojecten en beoordeelt de woningen en de woonomgeving op de volgende aspecten:

- gebruiksvriendelijkheid
- toegankelijkheid
- veiligheid
- gezondheid en comfort
- duurzaamheid en onderhoudsvriendelijkheid

De aanbevelingen zijn gebaseerd op de procedures en richtlijnen de landelijke Stichting VACPuntWonen die zijn vastgelegd in de Woonkwaliteitwijzer en de Gebruikerstoets Wonen 'Van Zelfstandig tot Zorg'.

3.1 De 'ideale' seniorenwoning

Een woning moet zodanig zijn ingedeeld, dat zij voldoende ruimte biedt aan de bezigheden van haar bewoners. De dagelijkse activiteiten moeten zonder belemmering uit te voeren zijn. Een woning moet ook comfortabel zijn. De woonwensen en behoeften van bewoners veranderen in de fase van het leven waarin zij zich bevinden. Bij een leeftijd van 55⁺ is vermindering van mobiliteit te verwachten. Verminderde mobiliteit kan ertoe leiden dat hij/zij in de woning gebruik moet maken van een rollator en/of een rolstoel. Drempels kunnen dan een grote hindernis vormen, evenals te smalle deuren, de plaats en grootte van het toilet, onvoldoende ruimte in een badkamer en naast het bed.

3.1.1 Toegankelijkheid van de woning of woongebouw

Om een huis comfortabel binnen te komen moet in het ontwerp met de volgende punten rekening gehouden worden:

- *plan een luifel boven de voordeur (beschutting tegen regen en sneeuw).*
- *een toegangsdeur van 90-100cm is noodzakelijk voor rolstoelgebruikers.*
- *voor een rolstoelgebruiker is naast de voordeur aan de slotzijde minimaal 0,5m extra nodig om de deur naar zich toe te trekken.*
- *de drempel is niet hoger dan 0,02m en in de hal is er een draaicirkel van 1,5 m.*
- *een slot boven de deurknop (zgn. seniorenslot) is handig. Het slot is gemakkelijker te zien en de knop kan als steun worden gebruikt bij het openen van de deur.*
- *de lichtschakelaar naast de slotkant van de voordeur is één van de twee hotelschakelaars, die bij de voordeur en bij de woonkamer bediend kunnen worden.*

3.1.2 Indeling en inrichting van de woning

De hal

Aandachtspunten hal:

- *reserveer voldoende ruimte voor de kapstok/garderobe.
(0,6m x 0,6m of 0,3m x 1,2 m.)*
- *voldoende ruimte naast en direct achter de voordeur om gasten te ontvangen.*
- *ruimte voor een rollator*

Een trap in huis is voor de meesten niet wenselijk.

Wanneer er toch een trap in huis is, moet met de volgende aandachtspunten rekening worden gehouden:

- een trap met gesloten treden is veilig en praktisch,
- de ruimte onder de trap kan worden gebruikt als bergruimte,
- de trap heeft aan minstens één kant een leuning,
- voor het plaatsen van een traplift moet er zowel boven als onder aan de trap een vrij vloeroppervlak zijn van 1,2m x 0,9m.

Het toilet

Respondenten kiezen voor het toilet dichtbij (2- 3 meter) de woonkamer en de slaapkamer. De hoofdslaapkamer ligt bij de meeste respondenten bij voorkeur naast de woonkamer en is via de gang bereikbaar. De badkamer ligt bij voorkeur naast de hoofdslaapkamer en is eveneens via de gang bereikbaar.

Aandachtspunten toilet:

- een toilet van 1m x 1,40m is voor rolstoelgebruikers veel comfortabeler, dan de **minimale** afmeting volgens bouwbesluit van een toilet is 0,9m x 1,2 m.
- de toiletput moet dan aan de smalle muur staan, aan de slotzijde van de deur.
- een fonteintje is onontbeerlijk in een toilet. De keuze van een hoekfontein biedt meer gebruiksruimte in het toilet.
- de wanden moeten stevig genoeg zijn om handgrepen en /of steunbeugels te kunnen plaatsen.

Houd rekening met:

- korte looplijnen naar toilet, slaapkamer en badkamer.
- een efficiënte looproute, dit bespaart ruimte en inspanning.
- goede geluidsisolatie van het toilet.

Woonkamer

Voor de woonkamer hebben de respondenten in meerderheid de volgende wensen: groter dan 30m², ligging op het zuiden, grote goed bereikbare ramen en 'wel uitzicht'. De keuze 'wel uitzicht' volgde op de keuze van 'geen inkijk' wat ook vele malen werd aangekruist.

Aandachtspunten woonkamer:

- een woonkamer moet alle bewoners ruimte bieden voor verschillende bezigheden.
- er moet voldoende plaatsing- en gebruiksruimte zijn voor meubel met rondom voldoende loopruimte.
- een vrij wandoppervlak biedt mogelijkheden voor het plaatsen van wandmeubel of boekenkast.
- voldoende dubbele stopcontacten geplaatst in overleg met bewoner.
- aansluiting voor telefoon en televisie met mogelijkheid tot uitbreiding in het huis biedt wooncomfort.
- naar binnen draaiende ramen maken het mogelijk zelf te zemen. Dit is gebruiksvriendelijk.
- aan de gevel dient boven en naast de kozijnen voldoende ruimte te zijn om een zonnescerm te kunnen monteren.
- het uitzicht vanuit de woonkamer bepaalt mede het woongenot.

De keuken

Een standaardinrichting is niet voldoende. Vrije keuze van indeling en apparatuur is gewenst. Een open keuken is niet bij iedereen favoriet.

Steeds vaker is er in een woonontwerp een vrije keuze voor het inrichten van de keuken. De plaats wordt echter vaak al wel bepaald.

- *De keuken ligt bij voorkeur aan de buitengevel i.v.m. de aanwezigheid van daglicht en natuurlijke ventilatie.*
- *Plaats de radiator van de verwarming bij voorkeur niet vlak naast de koelkast.*

Voor ouderen is een aanpasbare keuken een goed uitgangspunt.

- *De benedenkastjes van het aanrecht moeten eenvoudig te verwijderen zijn.*
- *De ruimte achter de beneden kastjes moet dan geheel betegeld zijn*
- *Beneden kastjes vervangen door kasten met laden,*
- *Bovenkastjes maximaal 0,45m boven het werkvlak van het aanrecht aanbrengen.*
- *Mengkraan met één hendel.*

Hoofdslaapkamer

Slaapkamers worden tegenwoordig niet alleen meer voor slapen gebruikt.

- *een kamer van 2m x 3m is niet voldoende voor een bed, bureau en kast.*
- *streef in het ontwerp naar min of meer gelijkwaardige slaapkamers.*

Bij voorkeur beschikt ieder huis over:

- *een slaapkamer die geschikt is voor twee personen en toegankelijk voor rolstoelgebruiker.*
- *één kamer, die minstens 4,3m x 3,0 m is. (Houdt rekening met een radiatorstrook van minstens 20 cm, die van de loopruimte rond het bed afgaat.)*
- *slaapruimte met goede natuurlijke ventilatie.*
- *deuren en ramen, die zo geplaatst zijn dat er voldoende ruimte is voor (inbouw)kasten. (één van de ramen e/of deur moet minstens 0,6 m-0,7m uit de wand/muur worden geplaatst.)*
- *draai-kiepramen, die men zelf kan zemen*
- *TV- en telefoonaansluiting in de slaapkamer.*

Nu steeds meer huizen worden voorzien van vloerverwarming is het tijdig aanleggen van extra leidingen (loze leidingen met trekdraad) ook voor domotica-toepassingen erg belangrijk.

Tweede slaapkamer/hobbykamer

Aandachtspunten:

- *per persoon is een kast van 0,9m breed en 0,6m diep noodzakelijk. Veel mensen geven voorkeur aan meer bergruimte.*
- *voor een klein bureau met een stoel is minstens 1,2m x 1,2m nodig.*
- *bij gebruik van computer en printer moet het bureaublad groter worden en is de totaal benodigde ruimte minstens 1,5m x 1,5m.*
- *in deze kamers is i.v.m. de gebruiksruimte de plaats van de radiator belangrijk.*
- *Draai-kiepramen, die men zelf kan zemen.*

Badkamer

In meerderheid wil men dat de badkamer bereikbaar is via de gang, een inloopdouche heeft, een 2^e toilet, een enkele wastafel met badkamermeubel, stevige muren voor het aanbrengen van steunen, een antislipvloer, vloerverwarming en natuurlijke ventilatie (een raam dat open kan). Het is opvallend dat de keuze voor een bad laag scoort.

Aandachtspunten badkamer:

- *mechanische ventilatie in de badkamer is verplicht, daarnaast is natuurlijke luchttoevoer via raam of rooster aan te bevelen.*
- *het aanbrengen van een schakelaar in de badkamer voor direct gebruik van de mechanische ventilatie verhoogt de gebruiksvriendelijkheid.*
- *plaats de douche niet naast de deur i.v.m. natte voeten en/of gevaar voor uitglijden bij het binnenkomen.*
- *een draaicirkel van minstens 1.50m voor een rolstoelgebruiker.*
- *de douchestang met kraan zo plaatsen dat er ruimte is voor assistentie.*
- *rekening houden bij het ophangen van spiegel en planchet met lengte en reikmogelijkheden van de gebruikers.*
- *de muren in de badkamer voldoende sterk maken voor het gebruik van steun beugels en of douchezitje.*
- *een extra directe verbinding met de slaapkamer is wenselijk.*

Balkon/terras

Aandachtspunt gebruik van balkon/terras :

- *De balkons van appartementen hebben soms een gevaarlijk hoge op- of afstap. Het is van belang om de toegankelijkheid van een balkon aan te passen aan de mobiliteit van de bewoners.*
- *balkonhek of borstwering dient het uitzicht niet te belemmeren.*

Inpandige berging

In een gelijkvloerse woning is voor bewoners voldoende bergruimte altijd erg belangrijk.

Aandachtspunt:

Naast ruimte voor cv/boiler, wasmachine en droger is er voor niet dagelijkse gebruiksartikelen(stofzuiger, strijkplank, etc.) nog minstens 2m² ruimte nodig.

Buiten- of benedenberging

Aandachtspunten buiten- of benedenberging

- *de gang naar de berging moet breed genoeg zijn om met scootmobiel of fiets de berging in te kunnen draaien.*
- *voor het stallen twee fietsen is minstens een oppervlakte 1m x 2,0 m nodig.*
- *daarnaast moet er nog ruimte zijn voor opslag van tuinmeubelen en andere benodigdheden.*
- *een berging moet minstens 2.5m x2m zijn.*
- *een stopcontact voor opladen van elektrische fietsen of scootmobiel in de berging is wenselijk.*

Garage

Aandachtspunten garage:

- *de opstelplaats voor een auto is 2,50m x 5,0m.*
- *naast de opstelplaats is minstens een loopstrook van 1 m nodig.*
- *als de garage groot genoeg is, is een extra fietsdeur in de garagedeur erg praktisch.*
- *een extra kraan (met stortbak) is handig.*
- *een binnendeur naar de woning is comfortabel.*

3.1.3 Gewenste overige voorzieningen

Kastruimte in iedere kamer

Uit de cijfers blijkt dat voor ouderen kastruimte erg belangrijk is. Zij verhuizen vaak naar een kleiner huis.

Let in het ontwerp op de volgende punten:

- *voldoende vrij wandoppervlak dus zonder verwarmingselementen, thermostaat of stopcontacten voor wandmeubels of boekenkasten.*
- *de gebruiksruimte voor een kast in de woonkamer kan variëren van 0,4 tot 0,6 m. diep.*
- *voor het plaatsen van kasten in de slaapkamers is het van belang dat één van de ramen en de deur minstens 0,6 m-0,7m uit de wand/muur worden geplaatst.*

Extra ruimte voor apparaten en hulpmiddelen

Ouderen denken goed na over de toekomst en willen extra ruimte voor (toekomstige) apparaten en hulpmiddelen hebben.

Huishoudens zijn tegenwoordig in het bezit van steeds meer huishoudelijk apparaten. Daarom zijn de volgende punten van belang:

- *al tijdens het ontwerp van een woning moet rekening gehouden worden met zowel plaatsingsruimte als aansluit- en afvoermogelijkheden.*
- *het toenemend gebruik van rollators, rolstoel en scootmobiels vraagt om ruimte voor het stallen, opladen en manoeuvreren. Dit moet zodanig worden gedaan dat de vluchtroute niet wordt geblokkeerd. Bij het ontwerp van een nieuwe woning of woongebouw moet met voldoende oplaadpunten in hal of garage rekening worden gehouden.*

Elektrische voorzieningen

De elektronische mogelijkheden om in huis te gebruiken breiden zich steeds meer uit.

TV kijken waar men wil, internet in iedere kamer, bewakingscamera's, automatische voetlichten in de slaapkamer, alarmsystemen voor ouderen, het is allemaal mogelijk als er van te voren in het bouwontwerp rekening mee wordt gehouden met:

- *aansluitpunten voor telefoon en CAI in alle kamers naast de standaard wandcontactdozen.*
- *het aanbrenge van mogelijkheid voor elektrisch bedienbare zonwering.*
- *mogelijkheden geven voor inbraakbeveiliging.*
- *het toepassen van nieuwe plintsystemen, een vorm van domotica. Deze geven de mogelijkheid om alle wensen naar behoefte in te passen en kunnen zo nodig later worden uitgebreid.*

Ventilatie in de woning

Aandachtspunten:

- *in iedere verblijfsruimte moet er een raam of buitendeur open kunnen.*
- *mechanische ventilatievoorzieningen moeten goed kunnen werken. Zo moet er in ruimten zowel een afvoer als een toevoer zitten. De opening onder binnendeuren hebben hierin een belangrijke functie.*
- *ventilatievoorzieningen moeten gemakkelijk te bedienen en goed schoon te houden zijn.*
- *er moet een duidelijke gebruiksaanwijzing voor bewoners aanwezig zijn.*

Verwarming

Aandachtspunten:

- *een goede plek voor de cv- ketel is een aparte kast, in de inpandige berging of op zolder.*
- *de plaatsingsruimte voor cv-ketels is 50 x40 x80 cm. Voor een expansievat ongeveer 30 x30 x 30 cm.*
- *radiatorknoppen moeten gemakkelijk te bedienen en goed bereikbaar zijn.*
- *de plaatsingsruimte van radiatoren is 20 cm breed over de lengte van de radiator.*
- *houdt rekening met de indelingsmogelijkheden van kamers.*
- *de (klok) thermostaat plaatsen op een hoogte van 1.20m -1.50 m bij voorkeur op een binnenwand die al gebruikt wordt voor lichtknop en contactdozen en die representatief is voor de temperatuur..*

3.2 De woonomgeving

Afstand wijkvoorzieningen

Om meer inzicht te krijgen zijn de resultaten opgesplitst naar leeftijd. De senioren (71 jaar en ouder) geven aan dat zij voorzieningen dichtbij willen hebben. Voor de medioren (55 -70 jaar) mogen met name het postkantoor, de bibliotheek, de ontmoetingsgelegenheid en het theater wat verder weg zijn. Beide groepen willen een park en groenvoorzieningen dichtbij hebben.

Wijkvoorzieningen liggen bij voorkeur centraal in de wijk en zijn via het hoofdroutenetwerk voor langzaam verkeer goed en veilig bereikbaar.

- *Korte afstanden maken het combineren van activiteiten mogelijk.*
- *Voorzieningen liggen bij voorkeur geclusterd of langs één route.*
- *Het voordeel van clusteren van voorzieningen is, dat de openingstijden van winkels, bibliotheek, theater, horeca verschillend zijn, zodat er op verschillende tijden toezicht op de openbare ruimte is. Daarom zijn woningen boven winkels wenselijk.*
- *Als niet alle gewenste wijkvoorzieningen haalbaar zijn dan zijn goede verbindingen met deze voorzieningen in een aangrenzende wijk of stad nodig.*

Parkeermogelijkheden

Een eigen parkeerplaats in een afgesloten garage op korte loopafstand van de woning is de wens van de grootste groep.

Het is voor ouderen belangrijk om mobiel te blijven. Let daarom op:

- *voldoende parkeergelegenheid op korte loopafstand in de directe nabijheid van de woning of,*
- *eigen parkeerplekken op eigen terrein of garages van woongebouwen.*
- *de opstelplaats voor een auto is 2,50m x 5,0m.*
- *naast de opstelplaats is minstens een loopstrook van 1 m nodig.*

Looproutes en Veiligheid

Een vlakke bestrating, een trottoir met afritten en voldoende verlichting wordt ervaren als comfortabel en veilig. Ook een overzichtelijke looproute bevordert de veiligheid. Inbraakbeveiliging en camerabewaking worden als noodzakelijk aangegeven.

Voor voetgangers geldt 500 m. als de maximaal aanvaardbare loopafstand tussen woning en bestemming. Hemelsbreed op een kaart gemeten betekent dit 400 m. Dat is 15 tot 20 minuten lopen voor mensen die slecht ter been zijn.

- *leg wandelroutes bij voorkeur niet langs hoge gebouwen, omdat gebouwen hoger dan 15 m windhinder kunnen veroorzaken.*
- *bevorder de sociale veiligheid door looproutes bij voorkeur langs woningen te plannen.*
- *goede heldere verlichting bevordert de veiligheid.*

4. Conclusie: de 'ideale' woning

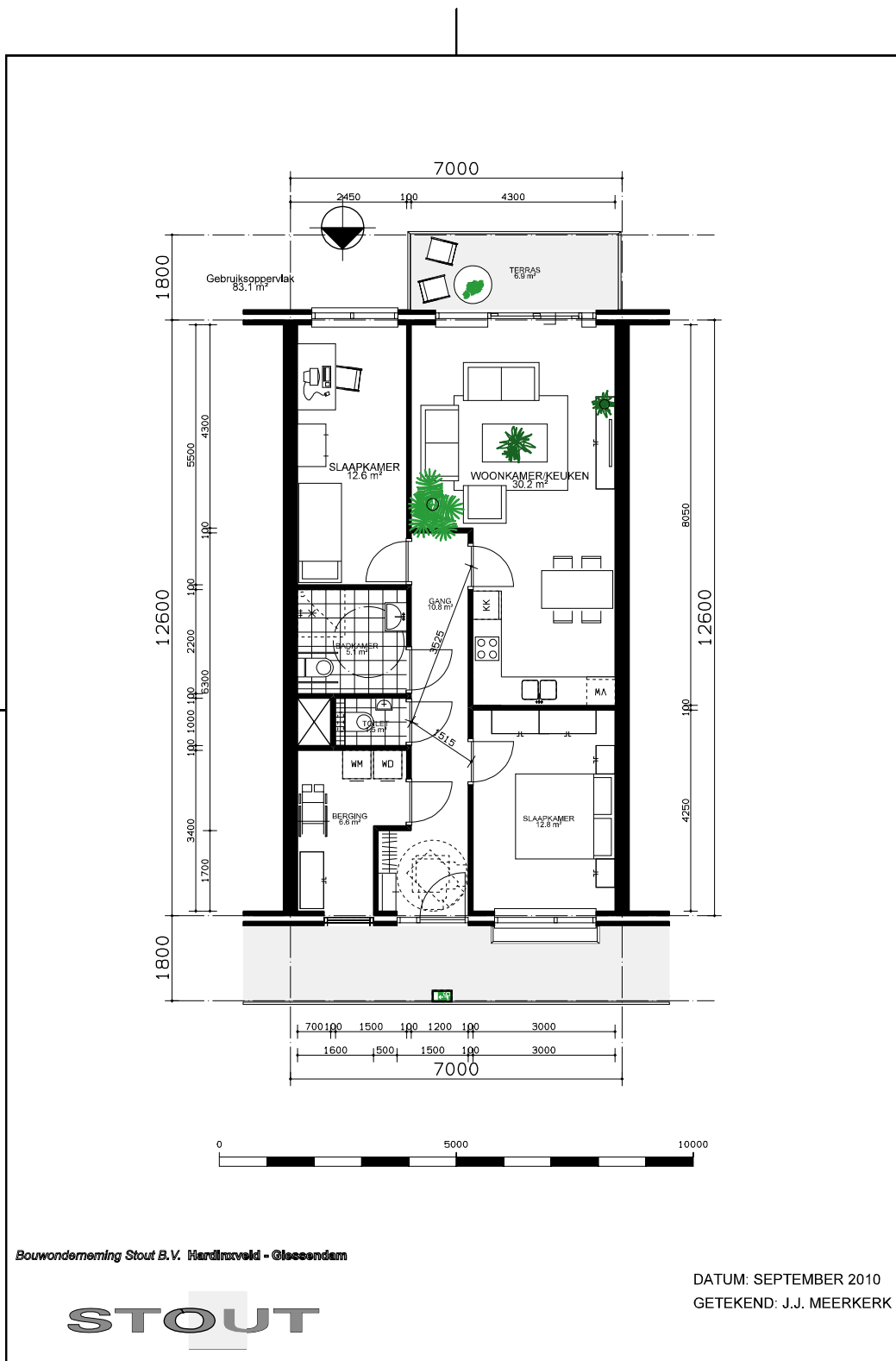
Voor iedereen zal 'de ideale woning' er verschillend uit zien. Een respondent antwoordde: "Ik wil alles wel, maar dat is voor mij niet te betalen." Op basis van de onderzoeksresultaten en de aandachtspunten uit hoofdstuk 4 zijn er drie realistische (qua ontwikkeling en prijs) woningplattegronden gemaakt van de 'ideale woning'. Twee voor een tussenwoning met verschillende formaten en een voor een hoekwoning.

Woning 1: Gelijkvloerse tussenwoning (83.1m²)

- De woning is toegankelijk via een galerij van 1.80 m breed en heeft een toegangsdeur van 95 cm.
- De hal heeft een draaicirkel van 1.50 m, ruimte voor een kapstok en het ontvangen van gasten. De gang is 1.20 m breed.
- De inpandige berging is via de gaanderij toegankelijk en heeft ruimte voor: opstellen scootmobiel of rolstoel, cv/boiler, wasmachine/droger en opslag van voorraad, strijkplank en stofzuiger,
- De hoofdslaapkamer heeft voldoende loopruimte rondom een tweepersoons bed en heeft achter de deur vrij wandoppervlak voor een kast van wand tot wand.
- Het toilet is ruim, 1.5 m², ligt dichtbij de slaapkamer en heeft een hangende, verhoogde toiletpot.
- De badkamer ligt dicht bij de slaapkamer en is via de gang bereikbaar. Bij het toilet is er een mogelijkheid voor het aanbrengen van steungrepen. Er is een draaicirkel van 1.50m voor rolstoelgebruikers, een inloepdouche en een enkele wastafel.
- De woonkamer is groter is dan 30 m² en ligt op het zuiden. Er is een schuifpui naar het balkon. Aan beide zijden is er vrij wandoppervlak voor wandkasten.
- De keuken kan worden aangepast voor rolstoelgebruikers en heeft voldoende wandoppervlak voor bovenkasten.
- De 2^e slaapkamer heeft ruimte voor een 1 persoonsbed, een kast, en ruimte voor een bureau.
- Het balkon of terras ligt in de zon, is drempelloos bereikbaar vanuit de woonkamer.

De installaties zijn nog niet op de tekeningen aangegeven. De volgende punten zijn hierbij van belang:

- Bij plaatsing van radiatoren in de hal, slaapkamers en keuken moet rekening worden gehouden met de indeelbaarheid en gebruiksvriendelijkheid.
- Lichtschakelaars aan slotkant van alle deuren,
- Keuzemogelijkheid voor het aantal en de hoogte van wandcontactdozen of elektra in plintstelsysteem, speciale contactdoos voor moeilijke stekkers (strijkijzers, waterkoker)
- Cai en telefoonaansluiting of loze leidingen hiervoor in **alle** kamers.
- Bedieningsmogelijkheid van mechanische ventilatie in de keuken **en** de badkamer.
- Elektrisch bedienbare zonwering,
- Buitenlicht bij voordeur en balkon.
- Aansluiting en groep voor wasdroger.
- Een duidelijke handleiding voor installaties, m.n. voor de verwarming – en mechanische installaties.

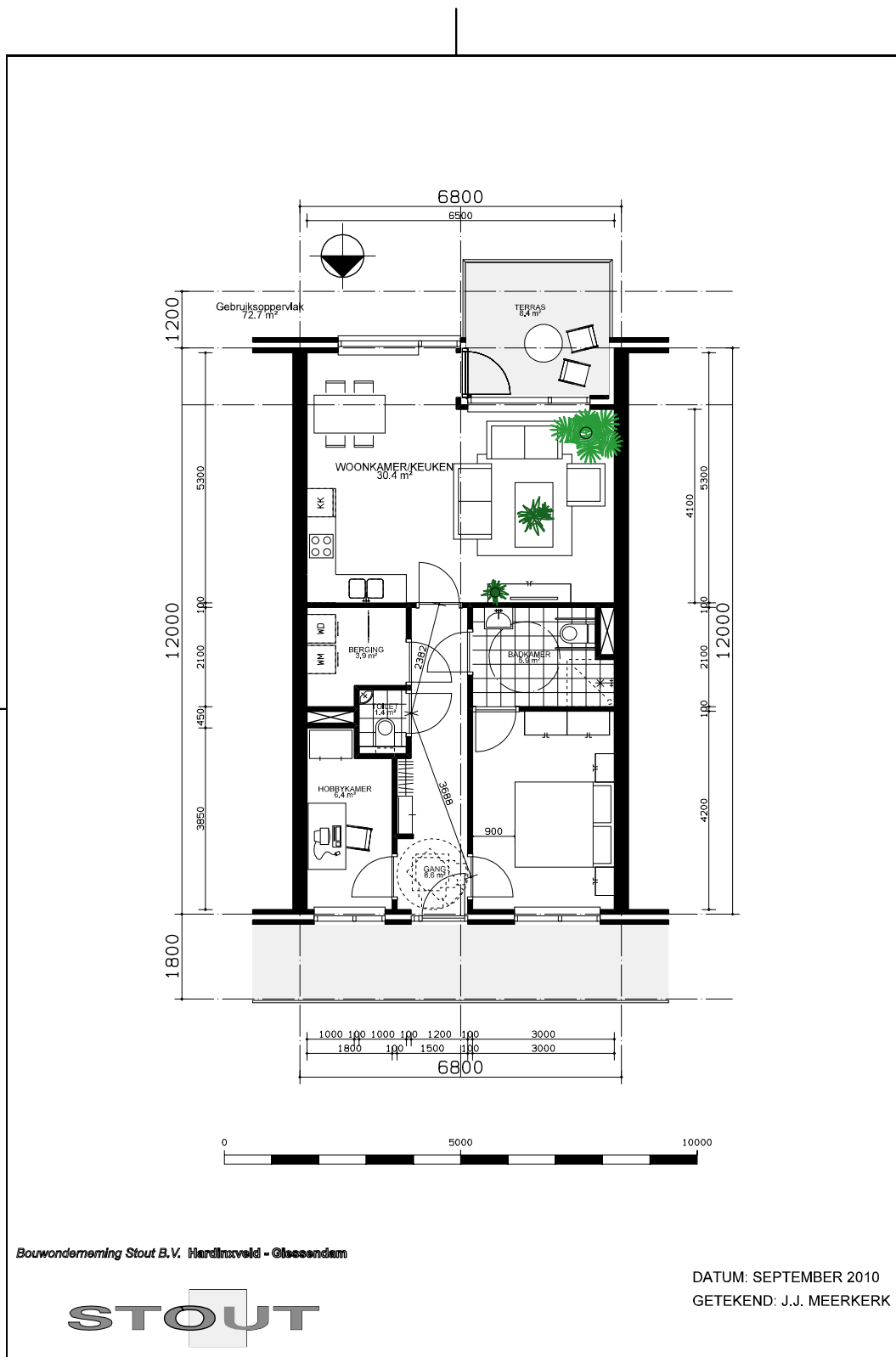
Plattegrond woning 1: Gelijkvloerse tussenwoning (83.1m²)

Woning 2: Gelijkvloerse tussenwoning (72,7m²)

- De woning is toegankelijk via een galerij van 1.80 m breed en heeft een toegangsdeur van 95 cm.
- De hal heeft een draaicirkel van 1.50 m, ruimte voor een kapstok en het ontvangen van gasten. De gang is 1.20 m breed.
- De hoofdslaapkamer heeft voldoende loopruimte rondom een tweepersoonsbed.
- Er is een directe verbinding met de badkamer. Naast de deur naar de badkamer is er vrij wandoppervlak voor een kast.
- De hobby/werkkamer heeft ruimte voor een bureau en een kast.
- Het toilet is ruim, 1.4 m², ligt dicht bij de woonkamer, heeft een hangende, verhoogde toiletpot en hoekfontein.
- De inpanidige berging heeft ruimte voor cv/boiler, wasmachine/droger en opslag van voorraad, strijkplank en stofzuiger.
- De badkamer ligt naast de slaapkamer en is ook via de gang bereikbaar. Bij het toilet is er een mogelijkheid voor het aanbrengen van steunrepen. Er is een draaicirkel van 1.50m voor rolstoelgebruikers, een inloepdouche en een enkele wastafel.
- De woonkamer is groter is dan 30 m² en ligt op het zuiden. Er is een deur naar het balkon. Aan beide zijden is er vrij wandoppervlak voor wandkasten.
- De keuken kan worden aangepast voor rolstoelgebruikers en heeft voldoende wandoppervlak voor bovenkasten.
- Het balkon of terras ligt in de zon, is drempelloos bereikbaar vanuit de woonkamer.

De installaties zijn nog niet op de tekeningen aangegeven. De volgende punten zijn hierbij van belang:

- Bij plaatsing van radiatoren in de hal, slaapkamers en keuken moet rekening worden gehouden met de indeelbaarheid en gebruiksvriendelijkheid.
- Lichtschakelaars aan slotkant van alle deuren,
- Keuzemogelijkheid voor het aantal en de hoogte van wandcontactdozen of elektra in plintstelsysteem, speciale contactdoos voor moeilijke stekkers (strijkijzers, waterkoker)
- Elektrisch bedienbare zonwering,
- Cai en telefoonaansluiting of loze leidingen hiervoor in **alle** kamers.
- Bedieningsmogelijkheid van mechanische ventilatie in de keuken **en** de badkamer.
- Buitenlicht bij voordeur en balkon.
- Aansluiting en groep voor wasdroger.
- Een duidelijke handleiding voor installaties, m.n. voor de verwarming – en mechanische installaties.

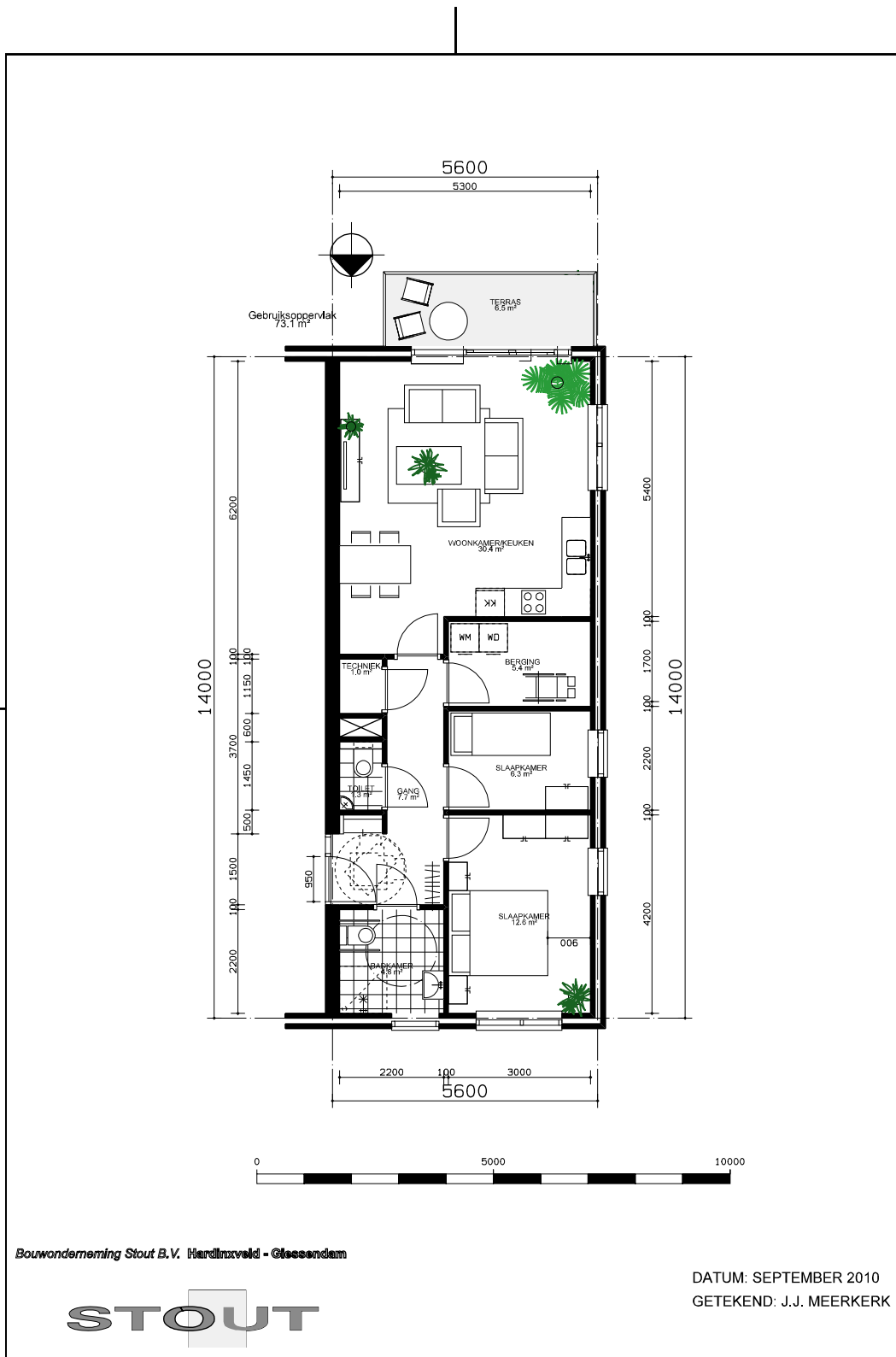
Plattegrond woning 2: Gelijkvloerse tussenwoning (72,7m²)

Woning 3: Gelijkvloerse hoekwoning (73.1m²)

- Toegang vanuit de hal van het appartementengebouw.
- De woning heeft een toegangsdeur van 95 cm.
- De hal heeft een draaicirkel van 1.50 m, ruimte voor een kapstok en het ontvangen van gasten. De gang is 1.20 m breed.
- De badkamer ligt dicht bij de slaapkamer en is via de gang bereikbaar. Bij het toilet is er een mogelijkheid voor het aanbrengen van steungrepen. Er is een draaicirkel van 1.50 m voor rolstoelgebruikers, een inlopdouche en een enkele wastafel.
- De badkamer heeft een raam waardoor natuurlijke ventilatie mogelijk is.
- De hoofdslaapkamer heeft voldoende loopruimte rondom een tweepersoons bed en heeft naast de deur vrij wandoppervlak voor een kast.
- De 2^e slaapkamer heeft ruimte voor een 1 persoonsbed en een kast, of ruimte voor een bureau en kast.
- Het toilet is 1.3 m², ligt dicht bij de slaapkamers, heeft een hangende, verhoogde toiletpot en hoekfontein.
- Naast de leidingenkoker is er een technische ruimte voor de Cv-ketel.
- De inpandige berging heeft ruimte voor: opstellen scootmobiel of rolstoel, wasmachine/droger en opslag van voorraad, strijkplank en stofzuiger,
- De woonkamer is groter is dan 30m² en ligt op het zuiden. Er is een schuifpui naar het balkon. Aan één zijde is er vrij wandoppervlak voor een wandkast.
- De keuken kan worden aangepast voor rolstoelgebruikers en heeft voldoende wandoppervlak voor bovenkasten.
- Het balkon of terras ligt in de zon, is bereikbaar vanuit de woonkamer.

De installaties zijn nog niet op de tekeningen aangegeven. De volgende punten zijn hierbij van belang:

- Bij plaatsing van radiatoren in de hal, slaapkamers en keuken moet rekening worden gehouden met de indeelbaarheid en gebruiksvriendelijkheid.
- Lichtschakelaars aan slotkant van alle deuren,
- Keuzemogelijkheid voor het aantal en de hoogte van wandcontactdozen of elektra in plintstelsysteem, speciale contactdoos voor moeilijke stekkers (strijkijzers, waterkoker)
- Cai en telefoonaansluiting of loze leidingen hiervoor in **alle** kamers.
- Bedieningsmogelijkheid van mechanische ventilatie in de keuken **en** de badkamer.
- Elektrisch bedienbare zonwering,
- Buitenlicht bij voordeur en balkon.
- Aansluiting en groep voor wasdroger.
- Een duidelijke handleiding voor installaties, m.n. voor de verwarming – en mechanische installaties.

Plattegrond woning 3: Gelijkvloerse hoekwoning (73.1m²)

Overzicht bijlagen

De volgende bijlagen zijn opgenomen in dit rapport:

Bijlage 1:	Vragenlijst met resultaten in percentages	32
Bijlage 2:	Geraadpleegde informatiebronnen	44
Bijlage 3:	Begrippenlijst	46

Bijlage 1: Vragenlijst met resultaten in percentages

1. U woont:

- Alleen **29.2%**
- Twee personen **57.7%**
- Meerdere personen: namelijk:
 - Drie personen **10.9%**
 - Vier personen **1.5%**
 - Vijf personen **0.75%**

2. U bent:

- Vrouw **45.3%**
- Man **52.8%**

3. Uw leeftijd is:

- 55 - 60, **32.7%**
- 61-65, **21.8%**
- 66 -70, **13.9%**
- 71- 80, **24.8%**
- 81 of ouder **6.4%**

4. In wat voor type woning woont u nu?

- Tussenwoning **29.6%**
- Hoekwoning **18.7%**
- Vrijstaande woning **3%**
- Twee-onder-één-kap woning/geschakelde woning **12.0%**
- Bungalow **0%**
- Appartement met toegang begane grond **4.5%**
- Appartement op verdieping zonder lift **3%**
- Appartement op verdieping met lift **29.2%**

5. Woont u in een huur- of koopwoning?

- Huur **42.7%**
- Koop **57.3%**

6. Heeft uw woning een keurmerk voor senioren?

- Ja, **8.2%**, welke?
 - alles is gelijkvloers (en bredere deuren)
 - Louwens wonen en diensten zorg
 - 55+ (meerdere keren)
 - 59x
 - kleiner wonen
 - traplift met steunen, aangepaste woning, rolstoel toegankelijk en verhoogd toilet
 - 50+(meerdere keren)
 - woongebouw
- Nee **80.9%**

7. Bent u van plan, wanneer u minder mobiel zou worden, te verhuizen om langer zelfstandig te kunnen wonen.

- Nee, ook dan is mijn huidige woning geschikt **34.5%**
- Nee, maar de woning zal dan wel moeten worden aangepast **19.1%**
- Ja, ik wil dan verhuizen naar een geschikte woning **45.0%**

8. Welke woning heeft dan uw voorkeur?

- woning met verdieping **3.8%**
- woning gelijkvloers **33.7%**
- Appartement in een woongebouw tot 4 verdiepingen **30.0%**
- Appartement in een woongebouw met meer dan 4 verdiepingen **11.6%**

9. Hoeveel slaapkamers, c.q. hobbykamer heeft u naast de woonkamer, keuken en badkamer nodig voor uw dagelijkse activiteiten?

- 1 **8.6%**
- 2 **51.3%**
- 3 **33.3%**
- meer dan 3 **5.2%**

10. Wilt u de woonkamer, keuken, badkamer, toilet en tenminste een slaapkamer gelijkvloers?

- Ja **87.3%**
- Nee **3%**
- Niet noodzakelijk **7.5%**

11. Hoe wilt u de afstand van het toilet ten opzichte van woonkamer?

- 2 - 3 m **44.6%**
- 4 - 6 m **53.6%**

12. Hoe wilt u de afstand van het toilet ten opzichte van de slaapkamer?

- 2 - 3 m **69.3%**
- 4 - 6 m **28.5%**

13. Hoe wilt u de ligging van de hoofdslaapkamer ten opzicht van de woonkamer?

- in directe verbinding met woonkamer **16.5%**
- naast woonkamer, via de gang bereikbaar **50.2%**
- 2-3 m **12.4%**
- 4-6 m **18.0%**

14. Hoe wilt u dat de badkamer ligt ten opzichte van de slaapkamer?

- in directe verbinding met woonkamer **33.3%**
- naast slaapkamer, via de gang bereikbaar **43.8%**
- 2-3 m **15.0%**
- 4-6 m **4.9%**

15. Moet er in iedere kamer ruimte worden gereserveerd voor kasten?

- Ja **82.8%**
- Nee **4.1%**
- Niet noodzakelijk **10.5%**

16. Voor welke apparaten, hulpmiddelen heeft u extra ruimte nodig?

(meerdere keuzes zijn mogelijk)

☐ 16.1 Afwasmachine	ja: 63.3%	nee: 34.1%
☐ 16.2 Wasdroger	ja: 72.7%	nee: 24.7%
☐ 16.3 Droogrek	ja: 50.9%	nee: 46.4%
☐ 16.4 Elektrische fiets	ja: 27.7%	nee: 69.7%
☐ 16.5 Rollator	ja: 21.7%	nee: 75.7%
☐ 16.6 Rolstoel	ja: 15.0%	nee: 97.4%
☐ 16.7 Scootmobiel	ja: 16.1%	nee: 81.3%
☐ 16.8 Anders; 10.5% , namelijk:		
-fiets(en) (6x)	-schildersezel	
-berging/schuurtje	-computer/handwerk	
-parkeerplaats auto	-strijkplank	
-wasautomaat	-hometrainer	
-douchestoel	-bureau	
-berging		
-wasmachine (6x)		
-brommer		
-traplift, (til)lift (2x)		

17. Welke voorzieningen zijn acceptabel bij het naar binnen gaan?

(meerdere keuzes zijn mogelijk)

☐ 17.1 Stoepje voor deur	ja: 20.6%	nee: 76.0%
☐ 17.2 Trap van 3-5 treden	ja: 4.9%	nee: 91.8%
☐ 17.3 Drempels van 1,5 - 3 cm	ja: 32.2%	nee: 64.4%
☐ 17.4 Een toegangsdeur van 85 cm breed	ja: 48.7%	nee: 47.9%
☐ 17.5 Geen van bovengenoemde	ja: 23.6%	nee: 73.0%

18. Welke voorzieningen zijn voor u noodzakelijk bij het naar binnen gaan?

(meerdere keuzes zijn mogelijk)

☐ 18.1 Afdak tegen de regen	ja:56.2% nee:39.0%
☐ 18.2 Buitenverlichting met sensor	ja:63.7% nee:31.5%
☐ 18.3 Een seniorenslot	ja:37.5% nee:57.7%
☐ 18.4 Lichtschakelaar aan de slotzijde
toegangsdeur	ja:31.1% nee: 64.0%
☐ 18.5 Ronde drempels	ja:6.4% nee:88.8%
☐ 18.6 Geen drempels	ja:53.9% nee:41.2%
☐ 18.7 Toegangsdeur van 90-100cm breed	ja:50.6% nee:44.6%
☐ 18.8 Deuren automatisch open of
aan de hand van een schakelaar	ja:35.6% nee:59.6%
☐ 18.9 Toegangsdeuren, liftdeuren ea deuren in gebouw moeten lang
open blijven om er doorheen te komen.	ja: 42.7% nee:52.4%

19. Aan welke eisen moet de hal/gang voldoen? (meerdere keuzes zijn mogelijk)

☐ 19.1 Voldoende ruimte voor een kapstok	ja:68.9% nee:29.2%
☐ 19.2 Voldoende loopruimte	ja:43.5% nee:54.7%
☐ 19.3 Voldoende ruimte om gasten binnen te laten	ja:64.0% nee:34.0%
☐ 19.4 Voldoende ruimte manoeuvreren met rollator/rolstoel	ja: 47.6% nee: 50.6%

20. Welke inrichting is voor het toilet gewenst? (meerdere keuzes zijn mogelijk)

☐ 20.1 Standaard toilet	ja:10.5% nee:88.0%
☐ 20.2 Verhoogd toilet	ja:61.0% nee:37.5%
☐ 20.3 Hangend toilet	ja:49.8% nee:48.7%
☐ 20.4 Wandhandgrepen	ja:44.9% nee:53.6%
☐ 20.5 Hoekfontein	ja:36.3% nee:62.2%
☐ 20.6 Klein fontein	ja:43.1% nee:55.4%

21. Een trap in huis is:

☐ Aanvaardbaar	12.4%
☐ Niet aanvaardbaar	53.2%
☐ Mogelijk met brede gesloten treden en goede leuning aan beide zijden	6.0%
☐ Mogelijk met plaats voor traplift	21.4%

22. De keuken moet aan de volgende eisen voldoen:

(meerdere keuzes zijn mogelijk)

☐ 22.1 Standaard inrichting is voldoende	ja: 22.1% nee:76.4%
☐ 22.2 Vrije keuze van indeling van keuken	ja:62.9% nee:35.6%
☐ 22.3 Vrije keuze van apparatuur	ja:56.2% nee:42.3%
☐ 22.4 Mogelijkheid voor elektrisch koken	ja:31.1% nee:67.4%
☐ 22.5 Open keuken	ja:49.4% nee:49.1%
☐ 22.6 Dichte keuken	ja:21.7% nee:76.8%
☐ 22.7 Harde vloerbedekking	ja:54.3% nee:44.2%

23. Waaraan moet de woonkamer voldoen? (meerdere keuzes zijn mogelijk)

☐ 23.1 Tussen de 20 en 30 m ²	ja:26.2% nee:72.7%
☐ 23.2 Groter dan 30 m ²	ja:65.5% nee:33.3%
☐ 23.3 Ligging op het zuiden	ja:66.7% nee:32.2%
☐ 23.4 Ligging op het oosten	ja: 2.6% nee:96.3%
☐ 23.5 Ligging op het noorden	ja: 6.7% nee:92.1%
☐ 23.6 Ligging op het westen	ja:21.4% nee:77.5%
☐ 23.7 Grote ramen, bv 2.20 m hoog	ja:72.3% nee:26.6%
☐ 23.8 Kleine ramen, bv 1.20 m hoog	ja:18.0% nee:80.5%
☐ 23.9 Ramen goed bereikbaar	ja:80.2% nee:18.7%
☐ 23.10 Geen inkijk	ja:26.2% nee:72.7%
☐ 23.11 Wel uitzicht	ja:82.4% nee:16.5%
☐ 23.12 Vrij wandoppervlak	ja:38.2% nee:60.7%

24. Wat is de gewenste ruimte en voorzieningen in hoofdslaapkamer?

(meerdere keuzes zijn mogelijk)

☐ 24.1 Ruimte voor een twee persoonsbed	ja:81.3% nee:17.6%
☐ 24.2 Loopruimte aan 1 zijde van het bed	ja:1.5% nee:97.4%
☐ 24.3 Loopruimte aan beide zijden van het bed	ja:85.4% nee:13.5%
☐ 24.4 Loopruimte aan 1 zijde 90 cm voor rollator	ja:21.0% nee:77.9%
☐ 24.5 Lichtschakelaar bij bed	ja:80.5% nee:18.4%
☐ 24.6 Vrij wandoppervlak kast	ja:66.3% nee:32.6%
☐ 24.7 Raam met ventilatierooster	ja:70.0% nee:28.8%
☐ 24.8 Deuropener/videfoon bij bed	ja:19.1% nee:79.8%
☐ 24.9 Te openen raam voor ventilatie	ja:75.3% nee:23.6%
☐ 24.10 TV aansluiting	ja:67.8% nee:31.1%
☐ 24.11 Telefoon aansluiting	ja:77.5% nee:21.4%
☐ 24.12 Computeraansluiting	ja:21.7% nee:77.2%

25. Wat is de gewenste ruimte en voorzieningen in slaapkamer 2/logeerkamer?

(meerdere keuzes zijn mogelijk)

☐ 25.1 Ruimte voor 1 persoonsbed	ja:80.2% nee:16.9%
☐ 25.2 Ruimte voor het plaatsen van kast	ja:81.3% nee:15.7%
☐ 25.3 Lichtschakelaar bij bed	ja:50.6% nee:46.4%
☐ 25.4 Raam met ventilatierooster	ja:61.4% nee:35.6%
☐ 25.5 Te openen raam voor ventilatie	ja:69.3% nee:27.7%
☐ 25.6 TV aansluiting	ja:44.6% nee:52.4%
☐ 25.7 Telefoon aansluiting	ja:44.6% nee:52.4%
☐ 25.8 Computeraansluiting	ja:40.8% nee:56.2%

26. Wat is de gewenste ruimte en voorzieningen in een (eventuele)hobbykamer?

(meerdere keuzes zijn mogelijk)

☐ 26.1 Ruimte voor bureau/werktafel	ja:81.7% nee:12.4%
☐ 26.2 Ruimte voor het plaatsen van kast	ja:75.7% nee:18.4%
☐ 26.3 Raam met ventilatierooster	ja:53.9% nee:40.1%
☐ 26.4 Te openen raam voor ventilatie	ja:66.7% nee:27.3%
☐ 26.5 TV aansluiting	ja:41.2% nee:52.8%
☐ 26.6 Telefoon aansluiting	ja:58.1% nee:36.0%
☐ 26.7 Computeraansluiting	ja:66.7% nee:27.4%

27. Waaraan moet de badkamer voldoen? (meerdere keuzes zijn mogelijk)

☐ 27.1 Bereikbaar via gang	ja:68.5% nee:30.3%
☐ 27.2 Bereikbaar via slaapkamer	ja:41.2% nee:57.7%
☐ 27.3 Bad	ja:13.1% nee:85.8%
☐ 27.4 Douche met douchebak	ja:41.2% nee:57.7%
☐ 27.5 Inloopdouche	ja:68.2% nee:30.7%
☐ 27.6 2e toilet	ja:65.2% nee:33.2%
☐ 27.7 Enkele wastafel	ja:64.0% nee:34.8%
☐ 27.8 Dubbele wastafel	ja:21.7% nee:77.2%
☐ 27.9 Badkamermeubel	ja:54.3% nee:44.6%
☐ 27.10 Indeling naar eigen keuze	ja:38.6% nee:60.3%
☐ 27.11 Draaicirkel van 150cm	ja:30.0% nee:68.9%
☐ 27.12 Afgeronde drempel	ja:22.9% nee:75.7%
☐ 27.13 Natuurlijke ventilatie via raam	ja:55.1% nee:43.8%
☐ 27.14 Vloerverwarming	ja:49.8% nee:49.1%
☐ 27.15 Stevige muren	ja:61.4% nee:37.5%
☐ 27.16 Voldoende ruimte assistentie bij het baden/douchen	ja:46.4% nee:52.4%
☐ 27.17 Antislipvloer	ja:76.0% nee:22.9%

28. Uw ideale balkon of terras: (meerdere keuzes zijn mogelijk)

☐ 28.1 Ligt in de zon	ja:85.4% nee:12.7%
☐ 28.2 Ligt in de schaduw	ja:9.4% nee:88.8%
☐ 28.3 Geeft mogelijkheid contact buren	ja:21.0% nee:77.2%
☐ 28.4 Heeft privacy	ja:63.7% nee:34.5%
☐ 28.5 Geeft uitzicht op	ja:40.8% nee:57.3%
-groen (7x)	
-water (2x)	
-winkels/marktplein	
-park (2x)	
-open ruimte	
-gaatkensplas	
-straat	

- weilanden
- openbaar groen
- iets gezelligs
- een tuin
- natuur
- 28.6 Is met kleine op/afstap te bereiken **ja:21.7% nee:76.4%**
- 28.7 Is drempelloos te bereiken **ja:49.8% nee:48.3%**
- 28.8 Is vanuit de woonkamer te bereiken **ja:81.3% nee:16.9%**
- 28.9 Is vanuit de keuken te bereiken **ja:19.5% nee:78.7%**
- 28.10 Is vanuit slaapkamer te bereiken **ja:23.2% nee:74.9%**

29. Een inbandige berging heeft bij voorkeur: *(meerdere keuzes zijn mogelijk)*

- 29.1 Ruimte en aansluiting wasmachine/droger **ja:88.8% nee:9.4%**
- 29.2 Ruimte voor CV ketel/boiler **ja:82.8% nee:15.4%**
- 29.3 Ruimte voor gebruiksartikelen/voorraad **ja:77.2% nee:21.0%**
- 29.4 Ruimte voor drogen van was **ja:56.2% nee:42.0%**
- 29.5 Ruimte voor opbergen strijkplank **ja:81.3% nee:16.9%**
- 29.6 Ruimte voor opbergen stofzuiger **ja:82.4% nee:15.7%**
- 29.7 Goede ventilatie **ja:82.0% nee:16.1%**

30. De buiten- of benedenberging heeft bij voorkeur: *(meerdere keuzes zijn mogelijk)*

- 30.1 Korte loopafstand van de woning **ja:65.5% nee:31.5%**
- 30.2 Ruimte voor tuinmeubelen **ja:64.8% nee:32.2%**
- 30.3 Ruimte voor tenminste 2 fietsen **ja:76.0% nee:21.0%**
- 30.4 Ruimte voor scootmobiel **ja:28.8% nee:68.2%**
- 30.5 Oplaadpunt elektrische fietsen/scootmobiel **ja:56.2% nee:40.8%**
- 30.6 Slot met politiekeurmerk **ja:74.9% nee:22.1%**
- 30.7 Heldere verlichting **ja:81.7% nee:15.4%**

31. De garage heeft bij voorkeur: *(meerdere keuzes zijn mogelijk)*

- 31.1 Voldoende loopruimte naast auto **ja:58.8% nee:27.0%**
- 31.2 Extra ruimte voor fietsen **ja:36.3% nee:49.4%**
- 31.3 Garagedeur met loopdeur **ja:30.3% nee:55.4%**
- 31.4 Aparte loopdeur naast garagedeur **ja:21.0% nee:64.8%**
- 31.5 Binnendeur naar de woning **ja:37.1% nee:48.7%**
- 31.6 Lichtknop naast de binnendeur naar woning **ja:37.1% nee:48.7%**
- 31.7 Stortbak met kraan **ja:33.0% nee:52.8%**

32. Wat zijn uw wensen voor de verlichting en andere elektrische voorzieningen naast de standaard voorzieningen? *(meerdere keuzes zijn mogelijk)*

- 32.1 Lichtschakelaar aan slotkant **ja:57.3% nee:39.3%**
- 32.2 Wandcontactdoos per ruimte naar eigen wens **ja:63.3% nee:33.3%**
- 32.3 Keuze in hoogte van wandcontactdozen **ja:52.4% nee:43.8%**
- 32.4 Speciale wandcontactdoos moeilijke stekkers **ja:41.6% nee:55.1%**

☐ 32.5 Loze leidingen later gebruik	ja:32.2% nee:64.4%
☐ 32.6 Aansluitingen elektra in plintstelsysteem	ja:60.7% nee:36.0
☐ 32.7 Videofoon	ja:25.8% nee:70.8%
☐ 32.8 Videofoon in hal	ja:43.8% nee:52.8%
☐ 32.9 Videofoon in woonkamer	ja:20.2% nee:76.4%
☐ 32.10 Automatisch voetlicht	ja:19.9% nee:76.8%
☐ 32.11 Persoonsalarmering	ja:34.8% nee:61.8%
☐ 32.12 Elektrisch bedienbare zonwering	ja:69.3% nee:27.3%
☐ 32.13 Inbraakbeveiliging	ja:71.5% nee:25.1%
☐ 32.14 Andere:	ja:3.8% nee:92.9%
- video op de galerij
 - videofoon in de slaapkamer
 - burenbel: alarmsysteem met burens (perfect en zeer geruststellend)
 - afvalstelsysteem

33. Hoe wilt u dat de ventilatie wordt geregeld? *(meerdere keuzes zijn mogelijk)*

☐ 33.1 Natuurlijke ventilatie	ja:67.8% nee:28.8%
☐ 33.2 Mechanische ventilatie	ja:53.6% nee:43.5%
☐ 33.3 Gebalanceerde ventilatie	ja:19.1% nee:77.5%
☐ 33.4 Persoonlijke uitleg van systemen	ja:17.2% nee:79.4%
☐ 33.5 Duidelijke gebruiksaanwijzing	ja:51.3% nee:45.3%
☐ 33.6 Contactadres voor onderhoud	ja:51.3% nee:45.7%

34. Welke verwarming heeft uw voorkeur? *(meerdere keuzes zijn mogelijk)*

☐ 34.1 Centrale verwarming met eigen ketel	ja:79.8% nee:17.6%
☐ 34.2 Collectieve verwarming	ja:5.2% nee:91.8%
☐ 34.3 Vloerverwarming in gehele woning	ja:38.6% nee:58.4%
☐ 34.4 Vloerverwarming in	ja:11.2% nee:85.8%
- badkamer (21x)
 - keuken (7x)
 - huiskamer/woonkamer (12x)
 - gang
 - toilet
 - slaapkamer
 - beneden ruimtes
☐ 34.5 Verwarming per vertrek te regelen	ja:66.7% nee:30.3%
☐ 34.6 Duidelijke gebruiksaanwijzing	ja:48.7% nee:48.3%
☐ 34.7 Contactadres voor onderhoud	ja:58.1% nee:39.3%

Woonomgeving

35. Waar gaat uw voorkeur naar uit?

- Rustige omgeving **65.5%**
- Levendige omgeving **28.8%**

36. Welke wensen heeft u m.b.t. een parkeerplaats? (meerdere keuzes zijn mogelijk)

- 36.1 Eigen parkeerplaats **ja:48.3% nee:46.1%**
- 36.2 In een afgesloten parkeergarage **ja:38.2% nee:56.2%**
- 36.3 Uitstapruimte voor rolstoelgebruiker **ja:19.9% nee:74.5%**
- 36.4 Korte afstand naar woning **ja:54.7% nee:39.7%**
- 36.5 Anders, namelijk **ja:1.1% nee:93.3%**
 - fietsenstalling
 - onder appartementengebouw

37. Aan welke wensen moet een looproute in uw woningomgeving voldoen?

(meerdere keuzes zijn mogelijk)

- 37.1 Vlakke bestrating **ja:74.2% nee:24.0%**
- 37.2 Trottoir met op/afritten op straathoeken **ja:53.6% nee:44.6%**
- 37.3 Hellingbaan bij hoogteverschillen **ja:24.0% nee:74.2%**
- 37.4 Zitplaats tussendoor voor eventuele rust **ja:33.0% nee:65.2%**
- 37.5 Duidelijke routemarkering **ja:10.1% nee:88.0%**
- 37.6 Oriëntatiemogelijkheden **ja:12.4% nee:85.8%**
- 37.7 Voldoende verlichting **ja:83.2% nee:15.0%**
- 37.8 Anders, namelijk: **ja:1.1% nee:97.0%**
 - veiligheid
 - groen
 - veilig met betrekking tot verkeer

38. Wat ziet u graag om uw veiligheid te garanderen?

(meerdere keuzes zijn mogelijk)

- 38.1 Camerabewaking woonomgeving **ja:39.7% nee:58.4%**
- 38.2 Camerabewaking woongebouw **ja:42.0% nee:56.2%**
- 38.3 Inbraakbeveiliging **ja:79.4% nee:18.7%**
- 38.4 Overzichtelijke woonomgeving **ja:55.4% nee:42.7%**

39		Tot 400 m.	400 m.- 800 m.	800m- 2km	Verder dan 2km
39.1.	Winkels voor dagelijkse boodschappen	22.6%	46.6%	23.3%	3.4%
39.2.	Brievenbus	49.4%	33.0%	9.7%	0.75%
39.3.	Postkantoor	14.6%	37.1%	30.7%	7.1%
39.4.	Bank-geldautomaat	20.2%	38.6%	30.0%	4.5%
39.5.	Bibliotheek	7.9%	23.2%	30.7%	18.4%
39.6.	Ontmoetingsgelegenheid	15.4%	24.0%	27.3%	13.5%
39.7.	Theater	2.3%	15.0%	24.7%	36.0%
39.8.	Bushalte/tram	37.1%	34.1%	16.5%	3.8%
39.9.	NS station	7.5%	18.0%	31.5%	27.3%
39.10.	Park	23.6%	33.3%	20.2%	9.4%
39.11.	Groen en speelvoorzieningen	20.6%	26.2%	21.0	11.6%

40. Heeft u nog opmerkingen of suggesties ?

Ja 21.7%

Nee 78.3%

Bijlage 2: Geraadpleegde informatiebronnen

Gemeentelijke informatie

Gemeente Barendrecht: Woonvisie 2006-2015; Barendrecht 2006

Gemeente Barendrecht; Informatieavond Centrumontwikkeling Barendrecht: een kloppende kern; Barendrecht 2007

BVR adviseurs ruimtelijke ontwikkeling; Ontwerp Structuurvisie Centrumontwikkeling Barendrecht; Rotterdam 2008

Onderzoeksbureau Companen; Gemeente Barendrecht. Woonwensen in beeld; Barendrecht 2005 (Woningmarktonderzoek)

Onderzoeksbureau Companen; Woonbehoefteonderzoek onder senioren; Arnhem 2007 (in opdracht van Stichting Welzijn Ouderen Barendrecht (SWOB), Ouderenbonden (ANBO;KBO;PCOB), Gemeente Barendrecht en Woonvereniging Patrimonium)

Verwaard, D. en Mill, A. van; Notitie herhuisvestingmogelijkheden van bewoners in het Centrumontwikkelingsgebied; Barendrecht 2007.

VAC-documentatie

VAC Barendrecht; Onderzoek in de woonwijk “De Driehoek” te Barendrecht; Barendrecht 1997

VAC Barendrecht; Woonkwaliteitonderzoek Muziekplein, onderzoek in het appartementgebouw Vioolhof en woonomgeving Muziekplein; Barendrecht 2000

VACpunt Wonen; WoonKwaliteitwijzer, Integrale visie op de gebruikskwaliteit van woning en woonomgeving; Utrecht z.j.

VACpunt Wonen; Tips voor een slimme indeling van uw woning, Utrecht 2006

VACpunt Wonen; Woonwensenlijst en Gebruikerstoets Wonen ‘Van Zelfstandig tot Zorg’

VACpunt Wonen; Persbericht; Toegankelijkheid woongebouw en woning baart zorgen; Utrecht 2008

VAC Utrecht: Naar een seniorenwoning...of niet? Utrecht 2008

VAC Leek: Seniorenwoningen in Zevenhuizen, Verslag van het woonkwaliteitonderzoek; Leek 2007

VAC Montfoort; Woonkwaliteitonderzoek Hofland-Oost 3e fase te Montfoort; Montfoort 2006

VAC Ermelo; Onderzoek naar woonkwaliteit en toegankelijkheid van Apartementencomplex Tijmlaan; Ermelo 2007

Overige bronnen

Engelbert, W en SKW; Woonkeur Nationaal certificaat voor nieuwbouwwoning; Almere 2003

Schildhuizen, P en Slingeloenberg, J.; Mooi huis..., maar woont u ook prettig? Tips voor de praktische indeling van uw woning.

Bijlage 3: Begrippenlijst

Gelijkvloerse woning

In een gelijkvloerse woning zijn alle woonruimtes op hetzelfde vloerniveau aanwezig: hal, woonkamer, slaapkamer, overige kamers, keuken, badkamer, toilet, berging en/of garage en ook de buitenruimte zoals een tuin/terras of het balkon.

Gelijkvloerse woningen kunnen variëren wat betreft bouw. Het kan een vrijstaand of geschakeld huis zijn, of de benedenwoning van een gebouw met enkele woonlagen, maar het kunnen ook appartementen zijn in een woongebouw.

Seniorenwoning

De seniorenwoning of ouderenwoning is bestemd voor mensen van 55 jaar en ouder, die zelfstandig wonen. Het is een woning met een meerwaarde voor senioren. Daarmee houdt de duidelijkheid op. Want wat een seniorenwoning precies is, staat niet vast. Een woning met brede deuren kan al als seniorenwoning worden aangeprezen. Een echte seniorenwoning zou bij voorkeur aan de eisen van WoonKeur moeten voldoen.

Levensloopbestendige woning

Een woning waarin de bewoner tot op hoge leeftijd kan blijven wonen. Deze woningen voldoen aan de basiscriteria van toegankelijkheid en aanpasbaarheid. Daardoor kun je er blijven wonen bij ouderdom, ziekte en handicap. Als iemand beperkt raakt in zijn bewegingsvrijheid, is het vooral van belang om alle essentiële ruimtes in huis zonder trap te kunnen bereiken.

Keurmerk

Een woonkeurmerk staat - als een soort merkteken - voor een bepaalde kwaliteit. Dit kan de kwaliteit van een woning zijn of van onderdelen daarvan. Aanbieders willen met een keurmerk het vertrouwen van de consument in hun product of dienst vergroten. Een keurmerk is gebaseerd op vastgestelde kwaliteitscriteria. De organisaties die het keurmerk mogen voeren moeten zich houden aan de regels voor het halen van die kwaliteit. Bekende keurmerken zijn: Politiekeurmerk Veilig Wonen, WoonKeur en Senior Label.

WoonKeur

Om het certificaat WoonKeur te verkrijgen voor een woning moet voldaan worden aan een hoog niveau van gebruikskwaliteit, inbraak- en sociale veiligheid, valveiligheid, toegankelijkheid, flexibiliteit. Dit niveau ligt hoger dan de eisen van het wettelijke bouwbesluit.

WKO

Een Woonkwaliteitsonderzoek (WKO) is een onderzoek van de VAC naar de waardering van de bewoners omtrent de praktische bruikbaarheid van hun woning en woonomgeving. Dat gebeurt aan de hand van een toetslijst van VACpunt Wonen, die toetst hoe doelmatig, veilig, toegankelijk, duurzaam, onderhoudsvriendelijk, comfortabel en gezond de woning, het woongebouw en woonomgeving is ingericht.

VACpunt Wonen

De stichting VACpuntWonen is het landelijk kennis- en adviescentrum voor de gebruikskwaliteit van woning en woonomgeving. VACpunt Wonen is gevestigd te Utrecht en maakt zich al zo'n 45 jaar sterk voor praktisch wonen en de belangen van woonconsumenten.

Alle lokale Voorlichting en Advies Commissies Wonen zijn aangesloten bij VACpunt Wonen, waaronder ook de VAC Barendrecht.

Gebruikskwaliteit

Dagelijks voeren bewoners talloze activiteiten uit in en rondom de woning. Koken, eten, slapen, poetsen, computeren, bezoek ontvangen, hulpverlening aan huis krijgen, met een fiets, kinderwagen of rollator uit huis gaan enz. Daarvoor is het van belang dat de woning en de woonomgeving een hoge gebruikskwaliteit heeft. Bijv. voldoende stopcontacten op de juiste plaats, geen deuren die tegen elkaar slaan, voldoende bergruimte, parkeerruimtes bij de woning e.d.

Inloopdouche

Dat is een gelijkvloerse douche, waar je zonder belemmering van een doucherand of douchebak kunt inlopen. Een aangepaste betegeling van de vloer zorgt ervoor dat het water goed afloopt.

Draaicirkel

De ruimte die een rolstoel nodig heeft om te kunnen draaien in een verblijfsruimte: 1.50 m.

Plintstelsysteem

Een plintstelsysteem biedt de mogelijkheid om stopcontacten en andere aansluitingen precies op de juiste plek te realiseren. Kabels worden netjes weggewerkt in een holle plint. Is de aansluiting later nodig op een andere plek, of zijn extra aansluitingen nodig, dan kan het systeem eenvoudig aangepast en uitgebreid worden. Zo kunnen aansluitingen voor energie, radio/tv, telefoon, computer en domotica flexibel worden toegepast.

Domotica

Dit is het domein van huiselijke elektronica. Het zijn technische toepassingen voor comfortabel en veilig wonen. Zoals bijv. een video-intercomstelsysteem waarmee je op een beeldscherm ziet wie er buiten voor de deur staat. Een schakelaar bij het bed waarmee met één druk op de knop apparaten en lampen uitgeschakeld worden en het alarmsysteem geactiveerd wordt. Een lampje dat vanzelf aan gaat als je 's nachts naar de wc wilt, enz.

Mechanische ventilatie

Bij een mechanische ventilatie voert een systeem de binnenlucht naar buiten af. De buitenlucht komt dan op natuurlijke wijze via klepramen of roosters in de woonruimte naar binnen. De binnenlucht in de gehele woning wordt continue afgevoerd, en specifiek op plaatsen als badkamer, keuken, en toilet.

Gebalanceerde ventilatie

Dit ventilatiesysteem zorgt voor aanvoer van verse buitenlucht en voert binnenlucht af. De aanvoer en de afvoer zijn daarbij op elkaar afgestemd en in balans.

